LITTERAE CIRCULARES

AD

VENERABILEM CLERUM ALMAE DIOECESIS

QUINQUE-ECCLESIENSIS

DIMISSAE ANNO DOMINI 1944.

QUINQUE-ECCLESIIS TYP. „ÚJ DUNÁNTÚL“

Alapítványok elfogadása 46
Albert Joannes 41
Angyal Desiderius 19
Anyakönyvi adatok keresése 16, 24, 30, 34, 38, 44, 46, 50
Anyakönyvi ürlapok 46
Arató Josephus 32, 41

Balog Josephus 19
Bárka Joannes 11
Bencze Joannes 19
Bereczk Joannes 10
Betegek Apostoli Mozgalma 22
Békéért ima 17
Bérmaútak 9, 31
Biró Ludovicus 32
Biztosítások 11, 33
Bok Josephus 41, 49
Botz Josephus 32
Bőjti szózat 5
Brenner Franciscus 19, 32

Communio paschalis 9
Concursus pro parochia: Egerág 49, Erdősmecske 41, Fadd 11, Kárász 11, Lakócsa 11, Németbóly 41, Püspökpuszta 19, Tolna 32, Szekszárd civ. int. 11
Családbafogadás anyakönyvezése 29
Családi név átruházása 29
Cserháti Josephus dr. 11
Csertán Ernestus 19
Cserti Stephanus 47
Curilovic Ottocarus 11
Czindery Andreas 11

Deutschbauer Stephanus 18
Dér Stephanus 41
Dévényi Andreas 41
Dörnyei Stephanus 19, 32
Dréher Arnoldus 10

Egyházi épületek biztosítása 11
Egyházközségi adók együttes kez. 26, 42
Egyházközségi képviselőtestület 20
Egyházmegyei Papok Népmissziós Egy. 34
Elm F. Sebastianus 41, 49
Első pénteki áldozás 4
Engesztelő ájtatosság 45
Examen synod. et neopr. 31, 39
Énekiskolába felvétel 30
Építkezési segélyek 20

Fejes Carolus 34
Ferkov Georgius 49
Fényképezés műemlékekről 37
Filmezés istentisztelet alatt 22
Fried Guilelmus 32

Gaál Joannes 10
Gál Josephus 19, 41
Gáll Antonius 32
Gerlai Georgius 40
Gyenis Josephus 39
Gyertyák helyettesítése 21
Gyűjtések eredménye 22
Gyűjtési engedélyek 20

Haldoklók Segítő Egyl. 42
Hammer Joannes 11
Harangbiztosítás felmondása 33
Harkányi misézők 36
Haug Ferdinandus 40
Háborús intézkedések 3, 12, 32, 39, 45, 47
Hegyi Ladislaus dr. 41
Hidasi Joannes 39
Hittanárok és hitoktatók 50
Hoffmann Adamus 11
Horváth J. Julius 41
Horváth Josephus iun. 39
Horváth Josephus sen. 41

Incardinatio 11
Intenciók 44
Irodalmi művek ajánlása: A. C.: A család és az ifjúság a háborúban 38, A. C.: Sziklán állunk 15, Decsi I.: Jézusunk társaságában 15, Ignácz L.: Velem az Isten a légiveszélyben 15, KIOE: Munkásifjak Nagyasszonya 15, KLOSZ: Kültaglevél 15, M. Kat. Főisk. Diákszöv.: Mentsük meg hazánkat engesztelléssel 46, Nádas Z.: Ő is szenvedett 15, Németh Gy.: Hirdessétek az Evangéliumot 15, VKM.: Vallásügyi igazgatás 23
Iselstöger Ludovicus 11, 32
Iskolai Rendszabályok 21
Iskolás leventék vallásgyak. 28
Iskolások elsőpénteki áldozása 4

KALÁSZ 11, 33
Kat. Népszövetség 14
Kat. Nőmozgalom 14
Katonákról megemlékezés 47
Kaufmann Franciscus 41, 49
Kemény Andreas 19
Kémesi lelkészség 38
Kiss Ludovicus 40
Klein Theodorus 47
Komócsy Stephanus 34
Kondits Ludovicus 32
Kongrua-előleg 49
Koronai tételek 5, 41
Kovács Geysa dr. 32
Kovács Paulus 11, 32
Kőszegi Stephanus 38
Krug Petrus 32
v. Kún Ludovicus 10

Lajos Julius 41
Lelkigyakorlatok 25, 43
Leventebizottsági tagság 14
Leventelelkészek jelentései 33
Leventelelkészek utazásai 29
Leventevezetők viselkedése 28
Leventék lelki gondozása 23, 28
Légoltalmi intézkedések 3, 12
Lócsi Stephanus 19, 39
Lovas Ladislaus 11, 41

v. Makray Ludovicus 32
Martinkovics Joannes 10, 40
Marycz Eleutherius 49
Mayerhof Petrus 49
Megyesi Georgius 41
Menekültek támogatása 48
Misebor ajánlása 24
Miszlai Josephus 11, 49
Monita Praesulis 39, 47
Mott Joannes 32, 41
Műemlékek fényképezése 37
Müller Jacobus 41
Müller Josephus iun. 39, 41

Nagy Stephanus 32
Nécsey Stephanus 49
Német gyermek vallásgyak. 22
Németh Ladislaus 41
Népművelésben való közreműködés 50

Obitus: Balog Josephus 19, Bereczk Joannes 10, Deutschauer Stephanus 18, Dréher Arnoldus 10, Gerlai Georgius 40, Kemény Andreas 19, Kiss Ludovicus 40, v. Kún Ludovicus 10, Martinkovics Joannes 40, Pelz Árpádus 40, Szentkirályi Stephanus 10, Szommer Július 40
Oltáriszentség bizottsága 25
Ordinatio 4, 18
Osvald Joannes 19

Palotai Joannes 11
Papnevelőintézetbe felvétel 20, 31
Papp Stephanus 32
Pelz Árpádus 40
Pensio 10, 40
Personalia 11, 19, 32, 41, 49
Pénzalapítvány elfogadása 46
Péterfillér 17
Piliván Michael 19, 32
Pittesser Antonius 19
Preces pro ordinandis 18
Püspöki biztosok 47
Püspök Paulus 11, 32

Reisz Ludovicus 39, 41
Reverzális távházasság esetén 25
Régert Josephus 39
Ritter Joannes 18, 19
Romvári Elias 41
Rudasi Henricus 32
Ruppert Petrus 32

Scheich Joannes 32
Schreiber Rudolphus 32
Sebő Paulus 32
Segédlelkészek fizetése 13
Szalay Ladislaus 32
Szentek életrajzi adatai 24
Szentes Carolus 19
Szentkirályi Stephanus 10
Szent Margit 3
Szentmise megszakítása légiriadókor 3
Szentmisék délután 32
Szent olajok 43
Szirt Stephanus 41
Szlovákiai anyakönyvi kivonatok 21
Szommer Julius 40

Távházasság esetén reverzális 25
Telkes Josephus 19
Templomi beszerzések 33
Templomok légoltalma 12
Theses pro coronis 5, 41
Tóth Josephus 41
Tuman Carolus 32

Újévi szózat 14
Unio Cleri tagdíja 14

Vasasi lelkészség 42
Vándor csecsemőkelengye mozgalom 23
Várkonyi Joannes 49
Vota Praesulis in exordio anni 1
Wagner Sigismunudus 39, 41

Zsidók ügyében tájékoztatás 37
Zsidók tulajdonai 46

A kiadásért felelős: Dr. vitéz Erdélyi Gyula szentszéki jegyző, Pécs.

Új Dunántúl Könyvnyomda és Könyvkiadó Pécs.

1944.

I.

TISZTELENDŐ TESTVÉREK!

7
1944

Kedves Híveim!

Újévi szózat.

Vérzivataros idők szomorú karácsonya után súlyos megpróbáltatások közepette köszöntött ránk az 1944. esztendő. A gőg, az anyagiasság és az élvezetek mértéktelen hajhászása csődbe juttatta az emberiséget és immár ötödik éve gyötrődik a legborzalmasabb háború nyomoruságában és hordozza annak minden átkát. A jobbérzésű lelkek aggódó figyelemmel hallgatták Szentséges Atyánknak legutóbbi karácsonyi szózatát, amelyben olyan megrázó szavakkal mutatott rá a háború szörnyű pusztításaira és a nyomában járó erkölcsi és anyagi romlásra. Ez az aggódó szeretet késztet engem is arra, hogy az újesztendő küszöbén a komoly idők rendkívüli követelményeiről néhány szót szóljak hozzátok.

Emberi szemmel nézve talán sötét és szenvedésekkel teli jövendő áll előttünk. Az évforduló alkalmából első gondolatunk mégis a gyermeki hála és köszönet kifejezése legyen. „Dícsérjétek az Urat... mert bőséges az ő irgalma irántunk." (116. Zs.) Avagy nem az Isten végtelen jóságának és irgalmasságának köszönjük-e, hogy még mindig itt vagyunk, holott körülöttünk sok más, nálunk nagyobb és talán érdemesebb népnek gyászos pusztulás lett az osztályrésze? Ismerjük be, K. H., alázatos szívvel, hogy nem mindig mutatkoztunk méltóknak erre az isteni támogatásra és segítségre, amely szinte csodával határos módon mindmáig megőrzött bennünket minden nagyobb bajtól.

De a köteles hála érzelmeinél és az illendő köszönet kifejezésénél nem szabad megállnunk. Aki sokat kapott, attól sokat követelnek vissza. Mi pedig sokat kaptunk. Az isteni Gondviselés drága szent kincseket bízott ránk, soha el nem múló, örök értékek sáfáraivá lettünk. Mi lesz belőlünk, ha hűtlen sáfároknak találtatunk? Hős katonáink a harcterekről romokban heverő, vagy megszentségtelenített templomoknak, ledöntött oltároknak, erőszakkal szétzüllesztett vallási és erkölcsi életnek, egyszóval egész istentelen világnak a képét hozták magukkal, amelyet az ő harcedzett, de tiszta lelkük is borzalommal szemlélt. Itthon aztán azt kellett tapasztalniok, hogy a háború anyagi pusztításaitól ugyan mindezideig megmenekültünk, de annak romboló erkölcsi hatásait már nem tudtuk elkerülni. Vannak ugyan gyö-

nyörűséges templomaink, de ezeket a templomokat igen sokan messze elkerülik. Szépséges oltárainkon naponkint bemutatjuk a legszentebb áldozatot, ott vár bennünket állandóan a szentségi Úr Jézus, hogy enyhülést adjon mindazoknak, akik az egyre súlyosabbá váló terhek alatt roskadoznak, de az emberek tömegei nem törődnek az élő vízek forrásaival, hanem piszkos pocsolyákban keresnek felüdülést. Ez a magyarázata annak, hogy amilyen mértékben üressé válnak a templomok, olyan mértékben telnek meg a szórakozó helyek s ugyanakkor a szegénység és nyomor nőttön-nő. Ehhez járul az erkölcstelenség terjedése, amely napról-napra szemérmetlenebb formában jelenik meg, mint a könnyelmű és léha életfelfogás és a bűnös élvezetek mohó keresésének következménye. Ezek a jelenségek az eddiginél is jobban aláássák a házasság tisztaságát és szentségét s különösen az ifjúság lelkét fertőzik meg és a magyar jövendőt veszélyeztetik. „És minthogy megnövekszik a gonoszság, sokakban meghül a szeretet.“ (Mt. 24, 12.) Ily körülmények között hiába beszélünk kívülről fenyegető, mindent elsöprő bolsevista veszedelemről, mert hovatovább azt mi magunk készítjük elő.

Nem akarok túlozni, K. H.! Hála Istennek, igen sokan vannak, akik tisztán látnak. Tisztán látják, hogy jaj nekünk, ha a ránk bízott értékeket nem tudjuk átmenteni a háború borzalmaiból a jövendő béke idejére. Ezeket a jobb érzésű híveimet szeretném elsősorban felhívni hogy a papsággal együtt álljanak sorompóba a háború erkölcsi pusztításainak meggátlására. A legtöbb emberben az élő hit hiánya a baj gyökere. Ápoljuk magunkban a hitet, mint lelkünk legdrágább kincsét. Gondosan ügyeljünk arra, hogy ez a hit világoskodjék környezetünkben, a családokban és a gondjainkra bízott emberek lelkében. Ez a hit késztessen bennünket állhatatos és bizalomteljes imádságra, vallási és hivatásbeli kötelességeink lelkiismeretes teljesítésére, a szentségekhez való buzgó járulásra és a tevékeny felebaráti szeretetre. A szülők és nevelők érezzék legszentebb kötelességüknek, hogy az Istentől rájuk bízott gyermek- és ifjúlelkeket minden káros befolyástól megóvjuk és egész életüket úgy irányítsák, hogy földi és örök boldogságukat elérhessék.

Különös kegyelme az Isten csodálatos szeretetének, hogy az Anyaszentegyház történelmünk egyik legválságosabb esztendejének kezdetén olyan ragyogó példaképet állít elénk, mint Árpádházi Szent Margit. Ennek a hőslelkű, önfeláldozó, liliomos Királyleánynak az élete hangos kiáltás minden igaz magyar számára, hogy miképen kell viselkednünk akkor, amikor a nemzet léte és jövendője forog veszedelemben. Jöjjetek azért, K. H., minél tömegesebben ennek a kedves Szentünknek tiszteletére a most folyó január hónapban rendezendő templomi ünnepségekre és ájtatosságokra, hogy az Ő példáján felbuzdulva tanuljuk meg a gyermeki Isten-szeretet és áldozatos hazaszeretet gyakorlását, — amint ezt mult évi bőjti körlevelemben részletesen kifejtettem — s akkor nem kell félnünk a jövőben reánk váró megpróbáltatásoktól.

Minden más köszönő levél mellőzésével, ezekkel a gondolatokkal kívánok bensőséges köszönetet mondani azoknak a Tiszt. Papjaimnak is,

akik akár a maguk, akár az esperesi kerületek nevében a karácsonyi ünnepek és az évforduló alkalmából szíves soraikkal és jókívánataikkal felkeresni szívesek voltak és a magam részéről is ezekkel az érzelmekkel kívánok egyházmegyém minden papjának és kedves híveimnek áldásteljes boldog újesztendőt.

8
1944

Árpádházi Szent Margit-ünnepségek.

Jóleső örömmel vettük Szentséges Atyánknak a S. Congregatio Rituum útján kegyesen megadott engedélyét, hogy a folyó év januárjában országszerte ünnepelhetjük Árpádházi Boldog Margit szenttéavatását. Az ünnepséggel kapcsolatos tudnivalókat az Actio Catholica országos elnöksége a közeli napokban minden plébániának közvetlenül megküldi, a pécsi egyházmegyére nézve pedig a magam részéről a következőkben rendelkezem.

I. Január 16—17—18-án délután minden templomban *három napos ájtatosság* tartandó a következő rendben: Jöjj el Szentlélek Isten, szentbeszéd, Szent Margitról szóló ének (Szent vagy Uram 304. o.), Szentségkitétel, Litánia, Szentségbetétel, Pápai és magyar Himnusz.

Célkitűzés legyen, hogy híveink megértsék és kövessék Szent Margit példáját az áldozat szellemében. Igyekezzünk odahatni, hogy az ifjúság — különösen a leányifjúság — a triduumokon testületileg vegyen részt.

II. Január 19-én, Szent Margit ünnepén legyen *ünnepi szentmise* a már közölt rubrikák szerint. *Este* ugyanolyan *ájtatosság* tartandó, mint az előző három napon, azzal a különbséggel, hogy a litánia után *Te Deum* énekelendő.

III. Azokon a helyeken, ahol ezt Szent Margittal kapcsolatos, különleges (pl. helyi vagy történelmi) vonatkozások indokolják, január 16—23. napjain *nyolc napos ájtatosság is tartható.*

IV. Társadalmi ünnepségeket most nem rendezünk, hanem majd csak akkor, ha a szenttéavatás publikációja Rómában és hazánkban már megtörténhetik.

V. A templomot a most elrendelt ünnepségek alatt lehetőség szerint díszítsük fel. Ha lehet, állítsunk oltárt erre az alkalomra az új Szent képével vagy szobrával.

9
1944

A szentmise félbeszakítása légiriadó esetén.

A rendkívüli háborús helyzet miatt előfordulhat az az eset, hogy szentmise idején *légiveszélyt* jeleznek. Ez esetben azokon a helyeken, ahol óvóhely nem áll a hívek rendelkezésére, a híveket haza kell bocsátani. A pap folytatja miséjét.

Ha *légiriadót* jeleznek, tehát ellenséges támadás várható, az első szín *konszekrációja előtt* a szentmisét meg lehet szakítani. A veszedelem elmultával a szentmise ott folytatható, ahol azt megszakították. Ha a megszakítástól hosszabb idő (egy-két óra) telt el, helyesebb a misét újra kezdeni.

Ha a riasztás a *konszekráció után* történik, a miséző mind a két szín alatt magához veheti a szentséget és maga is biztos helyre menekülhet. Ha még csak a kenyér volt konszekrálva, ugyanígy cselekedhetik. De mivel a bor konszekrációja csak egészen rövid ideig tart és az áldozat teljességét biztosítja, ajánlatos annak elvégzése is.

10
1944

Diákok első pénteki áldozása.

A katolikus ifjúsági nevelésnek egyik igen fontos eszköze és minden ügybuzgó hitoktatónak, hittanárnak egyik legfőbb gondja az ifjúságnak az elsőpénteki szentáldozáshoz való vezetése, mely a téli hónapok kivételével a reggeli tornagyakorlatok miatt az utóbbi időben nehézségekbe ütközött.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 1943 szeptember 8-án 242.294/1943. IX/2. szám alatt akként rendelkezett, hogy az elsőpénteki szentáldozásra az ifjúság a reggeli tornagyakorlatok helyett elmehet.

11
1944

Tempus communionis paschalis prolongatur.

Vigore facultatis a S. Sede Apostolica die 18. Februarii a 1943. sub nro 716/43. ad quinquennium obtentae tempus praecepti paschalis a Dominica I. Quadragesimae usque ad festum SS. Trinitatis inclusive extendimus. In iis autem parochiis, ubi sacrae missiones, exercitia spiritualia, institutiones catecheticae publicae, aliaeque huiusmodi piae conciones pro populo fideli habeantur, adimplementum praecepti paschalis quocumque anni tempore permittimus.

12
1944

Ordinatio.

Die 5. Decembris anni elapsi, idest Dominica II. Adventus prima tonsura initiati sunt: Constantinus A. Havassy, Josephus Bencsik, Georgius Hell, Stephanus Horváth Militicsi, Ladislaus Rozs, Vendelinus Appl, Vladimirus Fájth, Petrus Gábor, Ladislaus Pálos, Franciscus Tóth, Jacobus Windheim, deinde Fr. Paulus Bolváry et Fr. Petrus Hidasi ex Ord. S. Pauli I. Erem.

Ad ordines minores ostiariatus et lectoratus promoti sunt: Ladislaus Kálmándi Pap, Theodorus Pirgi, Joannes Szalai, Georgius Aszmann, Paulus Kersák, Julius Kiss, Franciscus Soroncz, Antonius Várnagy.

Ad ordines minores exorcistatus et acolythatus promoti sunt: Gulielmus Gyimesi, Martinus Puhan, Alexander Szebényi, Franciscus Szücs, Ansgarus Völgyes, Ladislaus Bogáthy, Henricus Ráth, et Fr. Eusebius Rácz, Ord. S. Pauli I. Erem.

Ad S. Subdiaconatus ordinem Deo adiuvante promovimus: *Gulielmum Fried, Petrum Krug, Joannem Mott, Eliam Romvári, Henricum Rudasi, Petrum Ruppert, Rudolphum Schreiber.*

Datum Quinque-Ecclesiis, die 2. Januarii a. 1944.

† FRANCISCUS m. p.
episcopus.

A kiadásért felelős: Dr. vitéz Erdélyi Gyula, szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R.T. Pécs. A nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató

1944.

II.

467
1944

TISZTELENDŐ TESTVÉREK! KEDVES HÍVEIM!

Ha nem is volna esedékes a nagybőjti püspöki körlevél, kénytelen volnék hozzátok szólni, mert kényszerít az a szörnyű veszedelem, mely fenyegeti vallásunkat és hazánkat egyaránt. A szörnyű veszedelem, mely már évek óta fenyeget, még nem múlt el, ellenkezőleg mindinkább közeledik felénk. Itt az ideje, hogy résen legyünk. Mindenki tegye meg, ami tőle telik, hogy ebből a nagy világégésből épen és csorbítatlanul kerüljön ki hitünk és szép magyar hazánk. Mindnyájan tudjuk, hogy mindkettő megszenvedi a háború káros következményeit. Szent Atyánk, XII. Pius pápa, aki Szent Péter sziklájának magasságából szemléli azt a kimondhatatlan pusztulást és szenvedést, mely a háború nyomában jár, síró lélekkel fordul hozzánk püspökökhöz és innen kér rajtunk keresztül mindenkit, imádkozzunk, sokat imádkozzunk, hogy mentül előbb legyen vége ennek a háborúnak minden borzalmával együtt és békében munkálhassuk földi és örök boldogságunkat. Böjti szózat.

Ezért szólítlak fel benneteket, Tisztelendő Testvéreim és Drága jó Híveim, imádkozzunk!

I.

Aki bajban van, segítségre szorul; aki gyenge, erőre vágyik; a szenvedő enyhülést, a szomorú vigasztalást keres; az apátlan árva atya után kiált. Hajléktalan földönfutók várják a béke áldott idejét, hogy újra fészket rakhassanak. Van, Kedves Híveim, kiért és miért imádkozni. Ezért imádkozzunk mindnyájan: férfiak és nők, papok, szerzetesek és világiak, munkaadók és munkások, öregek és gyermekek, egészségesek és betegek. Nem tudom, Kedves Hiveim, hogy nagybőjti szózatom hanghullámai eljutnak-e a templom falain túl a családi szentélyekbe, előkelő körökbe és szegény proletártanyákra? Imára kulcsolódnak-e felszólításomra a finom úri kezek és munkás

tenyerek? Rátalál-e minden lélek az imádság révén az Istenhez vezető útra? Nincs különbség lélek és lélek között, mind egyképen vágyódik az igazságra. Isten az igazság! Azt mondotta az Úr Jézus: „*Én vagyok az út, az igazság és az élet. Senki sem jut az Atyához másképp, mint énáltalam.*“ (Ján. 14, 6) Jézus az útmutató, a példa, a mintakép. Ő imádkozott, sokat imádkozott. Az imádság életszükséglete volt. Elég, ha a Getszemáni kertben végzett megható imádságára gondolunk, mikor tanítványait is intette: „*Ébren legyetek és imádkozzatok, hogy kisértetbe ne essetek.*“ (Márk 14, 38.) Amit akkor még nem tudtak kellőképen értékelni, később annál inkább becsülték az imádság erejét nemcsak az apostolok, hanem az első keresztény hivek is. „*Az egyház pedig szüntelen könyörög vala Istenhez*“ (Ap. Csel. 12, 5.,) olvasom az Apostolok Cselekedeteinek könyvében, Péterért, kit Heródes börtönbe vetett. Ha most bajba jutna az Egyház feje, vagy más országokban az Isten szolgái, vajjon könyörögnének-e híveink Istenhez?! Kik azok, akik valahányszor a közös imákra és ájtatosságokra kértük híveinket, azokon nem jelentek meg, azokon nem vettek részt velünk Istent imádni, Neki a vett jókért hálát adni, bűnbánó lélekkel engesztelni és Isten oltalmáért, segítségéért könyörögni nem akartak? Hányszor gondoltam már erre és fájó szívvel állapítottam meg, hogy sokan, különböző társadalmi osztályokból távol maradnak, mintha nem is volnának egy Atyának gyermekei, vagy talán azért, mivel semmibe sem veszik az Úr Jézus tanítását, kegyelmi eszközeit. Nap-nap után értesülünk arról, hogy mennyit szenvedtek és szenvednek embertársaink ott, ahova a szörnyű háború hatósugarai elérnek. Nem hatnak-e meg minket a sok-sok százezrek halálhörgései, a sebesültek kínjai, városok és falvak füstölgő házai, romban heverő szentélyei? A jó Isten eddig megóvta édes hazánkat a nagy bajoktól, de ki tudja, megóv-e ezután is, különösen ha nem is törekszünk arra, hogy oltalmára méltók legyünk?

Ezért imádkozzunk, sokat imádkozzunk! Imádkozzunk jártunkban-keltünkben. Istenre gondolva teljesítsük keresztény, hazafias és minden állapotbeli kötelességeinket. Az isteni Gondviselésbe vetett élő hittel és bizalommal imádkozzunk, fogadjuk és viseljük a ránk váró nélkülözéseket és szenvedéseket, mint Anyaszentegyházunk dicső szentjei, köztük Magyarországi Szent Margit. A szentek élete folytonos imaélet volt.

II.

Mikor azt mondom: élő hittel és bizalommal imádkozzunk, nem gondolok arra, hogy imádságainkkal kiütjük a halál kezéből a kaszát, hogy megállítjuk útjában a nyomorúságot és inséget, hogy csírájában megfojtjuk az önzést, minden igazságtalanságnak forrását, hogy végképen eloltjuk az aljas szenvedélyeknek vadul tomboló lángját. Nem! Nem erre gondolok, hanem élő hittel hiszem, hogy Isten az élet és halál mindenható ura; hogy a nyomorúság és inség a minden javakat adományozó Istenhez vezető út, ha mégolyan göröngyös és tövises is; hogy minden igazságtalanság előbb-utóbb elveszi méltó büntetését és minden igazságtalanul kiontott vér, mint Ábel vére, bosszúért kiált az égre; hogy az aljas szenvedélyek lángja elsősorban a bűnöst

emészti meg. Ezeket értsük meg, Kedves jó Híveim, és buzgó, élő hitből fakadó imádságainkkal igyekezzünk útját állni az öldöklő halálnak, a testi nyomorúságnak s az ennél végzetesebb lelki nyomorúságnak és inségnek, az egyre fokozódó és eszközeiben nem válogató kíméletlen önzésnek és igazságtalanságnak, egész nemzedékeket pusztulással fenyegető erkölcstelenségnek. Egyengessük Isten irgalmasságának útját!

Szent Lukács evangelista feljegyzéséből tudjuk, hogy Jézus megsiratta Jeruzsálemet mondván: *„Vajha te is megismerted volna legalább ezen a te napodon, amik békességedre szolgálnak, most pedig el vannak rejtve szemeid elől!“* (Luk. 19, 42.) Megsiratta a várost, mert az nem hitt benne. Mi, hála Istennek, még nem süllyedtünk le ennyire. De azért jó lesz megismerni most, a mi napunkon, amik békességünkre szolgálnak. Szakadatlan imádsággal kérleljük az egek urát, hogy ne hangozzék felettünk a Jeruzsálem felett elhangzott rettenetes ítélet. Ne feledjük, Kedves Híveim, nem vagyunk ártatlanok. Sok bűn terheli az egész nemzettest lelkét. Vannak bizonyos bűnök, amikről mintha tudni sem akarnánk, pedig mérgük már velőkig hat. Vannak emberek, akiket ezek a nagyon komoly és sorsdöntő idők sem képesek észretéríteni, akik, míg népünknek hős fiai a hon védelmében minden áldozatra készen állnak és sok-sok ezer szegény a megélhetés gondjaival küszködik, fővárosunk és vidéki városaink mulatóhelyein eszeveszett táncőrület borgőzös mámorában fuldokolnak, nemegyszer rablógyilkosság útján szerzett átkos pénzen. Ezek nem válnak a nemzet dicsőségére és az ország javára, ellenkezőleg botrányul szolgálnak ország-világnak és megnehezítik Isten igazságos haragjának kiengesztelését.

III.

De ne csüggedjünk, Kedves Híveim! Vagyunk még elegen, akik hiszünk Istenben és végtelen irgalmasságában. Hiszünk Jézusban, aki az Atyával egy. Hiszünk igéretében, amikor mondotta: *„Bizony, bizony mondom nektek, amit csak kérni fogtok az Atyától az én nevemben, megadja nektek.“* (Ján. 16, 23.) Ugyanaz a Jézus mondotta ezt, aki megígérte, hogy a pokol kapui nem vesznek erőt Anyaszentegyházán és nem is vettek erőt rajta hosszú évszázadok viharai és mindenfajta ellenséges erők támadásai sem, mert beváltotta ígéretét: *„Ime, én veletek vagyok mindennap a világ végezetéig.“* (Máté 28, 20.) Sajnos, nagyon sokan vannak, kiknek Keresztelő Szent János szavaival mondhatnók: *„Köztetek áll, akit ti nem ismertek.“* (Ján. 1, 26.) Velünk van, köztünk van oltárainkon a legméltóságosabb Oltáriszentségben, hogy az Ő jelenlétében szüntelenül könyörögheszünk, imádságainkat az Ő imádságaival egyesíthessük. Az Ő szentséges Szive minden vígasztalásunk kútfeje, életünk és feltámadásunk, békességünk és engesztelődésünk. Mit tagadhatna meg tőle a mennyei Atya? Ezért nemcsak imádkozhatunk az Ő nevében, hanem bizalommal várhatjuk is, hogy a jó mennyei Atya megadja nekünk, ami üdvösségünkre szolgál. Hogy mi szolgál üdvösségünkre, élet-e vagy halál, egészség-e vagy betegség, gazdagság-e vagy szegénység, azt egyedül a jó Isten tudja, az az isteni gondviselés titka. Nyugodtan bízhatunk Benne, *„Benned bízom, Uram; azt mondom: Te vagy az én Istenem!*

Sorsom a Te kezedben van." (Zsolt. 30, 15—15.) Nyugodtan bízzuk magunkat ennek az Orvosnak kezére, Nála nincs balfogás, Vele nem történhetik meg, hogy a beteg testrész helyett az egészségeset vágja ki. Nagyon jól tudja, melyik a fájó rész, mert Ő az, aki természetünket alkotta — mondja Szent Ágoston. (In Ps. 40,6.)

„*Azt biztosra veszi mindenki, aki téged imád*" — mondja az ifjú Tóbiás anyja gyönyörű imádsága közben — „*hogy megkoszoruzod éltét, ha megpróbáltatás érte és megmented, ha bajba kerül, ha pedig fenyítést szenvedett, irgalmasságodban lehet része. Hiszen Te nem gyönyörködöl a mi pusztulásunkban, ezért a vihar nyomában szélcsendet teremtesz és a könny és zokogás után vigságot adsz.*" (Tób. 3, 21—22.) Ime, Kedves Híveim, az Isten irgalmasságában bízó lélek imádsága. Mintául szolgálhat édes mindnyájunknak a megpróbáltatások kegyetlenül kínos idejében.

*

Azt szokták mondani az emberek, hogy az egészséget csak akkor kezdjük becsülni, mikor már nincs meg. Szakasztott így vagyunk a hittel és otthonnal, a vallással és a hazával. Most mindkettőt komoly veszedelem fenyegeti. A harc, mint sokszor halljuk, életre-halálra megy. Mikor tavasszal a szántóvető nép már félig-meddig kész a külső munkával és a föld termése már föltetszik, a gazda aggódva gondol a betakarítás idejére. Mennyi mindenféle veszedelem fenyegeti vetését. Ilyenkorra tette az Anyaszentegyház a keresztjáró napokat. Megható könyörgésekkel fordulunk az Úr Jézus nevében a mennyei Atyához, ne tagadja meg áldását veteményeinktől, óvja, védje fagykár, szárazság és más elemi csapásoktól, hogy jusson a mindennapi kenyérből nemcsak a gazdának, hanem úrnak, szolgának, tisztviselőnek, iparosnak, kereskedőnek, gyári munkásnak, egyszóval mindenkinek a drága mindennapi kenyérből. Ennek az iszonyatos háborúnak mi most jutottunk a keresztjáró idejébe. Vegyük azért ajkunkra a keresztjáró napi szentmise könyörgését: Kérünk, engedd mindenható Isten, hogy akik sanyargattatásunk idején kegyességedben bízunk, oltalmaddal minden veszedelem ellen biztosítva legyünk a mi Urunk Jézus Krisztus által. Ámen.

*

Jelen körlevél nagybőjt valamelyik vasárnapján a szószékről felolvasandó a híveknek.

Pécs, 1944. évi február hó 20-án.

† FERENC s. k.
püspök.

A kiadásért felelős: Dr. vitéz Erdélyi Gyula, szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R.T. Pécs. A nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató

1944.

III.

543
1944

Deo adiuvante Visitationem Canonicam tempore vernali in districtibus Simontornyaensi et Dunaföldvárensi sequenti ordine instituam sacramentumque S. Confirmationis distribuam. Ordo Visitationis Canon. et S. Confirmationis.

Die	7.	Maii	Regöly		
„	8.	„	Tamási		
„	9.	„	Felsőnyék		
„	10.	„	Ozora		
„	11.	„	Pincehely		
„	12.	„	Miszla		
„	13.	„	Kisszékely		
„	14.	„	Simontornya		
Die	15.	Maii	Pálfa		
„	16.	„	Németkér		
„	17.	„	Paks		
„	18.	„	Dunakömlőd		
„	19.	„	Bölcske		
„	20.	„	Dunaföldvár	civ.	int.
„	21.	„	Dunaföldvár	civ.	ext.

Die vero 28. Maii, quae est Dominica Pentecostes, fideles parochiarum Quinque-Ecclesiensium hora 8-a mane in Ecclesia Cathedrali confirmabo.

544
1944

Canoni 131. Codicis Iuris Canonici, necnon Statutis Synodi dioecesanae conformiter pro anno currenti sequentes theses a ven. Clero elaborandas, idest in coronis discutiendas proponimus: Theses pro coronis.

pro corona vernali ex sociologia:
„ Lehet-e hivő katolikus ember szociáldemokrata?“
pro corona autumnali e dogmatica speciali:
„Estne effectus Extremae Unctionis remissio totius poenae temporalis?“

545
1944

Vix novo incipiente anno mors crudelissima, quae tot quotidie sacrificia violenter deposcit, intra mensis spatium quadruplici luctu animos nostros affecit, cum fratres nostros dilectos, qui sacramentis consolati defuncti sunt, e nobis eripuit. Obitus Confratrum.

Die 15. Januarii gravi infirmitate confractus pie in Domino decessit *Arnoldus Dréher* parochus Faddensis anno aetatis suae 70-o, sacerdotii vero 47-o. Anno 1897. ad sacerdotium evectus post 7 annos in munere cooperatoris peractos paroeciam Bikal obtinuit, deinde ab anno 1911. paroecias administravit Miszla, Kajdacs et Fadd. Fideles sibi commissos paterno cum amore diligens, praeprimis in ultima sua paroecia zelo constanti operositateque usque ad ultimum halitum indefessa in salute animarum laborabat.

Die 21. eiusdem mensis nemine adstante ad aeternam haereditatem repentine evolavit *Stephanus Szentkirályi* professor studiorum biblicorum rudedonatus, qui anno 1872. natus et anno 1895. sacerdos ordinatus ab anno 1898. per quattuor ferme decennia — non obstante nervorum infirmitate — studiosissimus professor clericis nostris educandis et erudiendis diligentissime operam navabat. Assiduitate peritiaque rerum historicarum, praeprimis dioecesis, omnium admirationem promeruit. Insuper et alia munera diversa eidem commissa conscientiosissime adimplebat. In praemium meritorum anno 1913. assessor consistorii, anno 1924. canonicus honorarius, anno 1936. rudedonationis occasione Praelatus dom. Suae Sanctitatis nominatus est.

Die 3. Februarii post longam at patienter toleratam infirmitatem placide in Domino obdormivit *Joannes Bereczk* parochus pensionatus, sacerdos bis iubilaris. Anno 1859. natus et anno 1882. presbyter ordinatus per decennium cooperatorem agens anno 1893. parochus constitutus est in Kajdacs, mox anno 1911. paroeciae Hird praeficitur, ubique caritate Dei et proximi suavitateque animi aliisque virtutibus sacerdotalibus praefulgens. Anno 1923. assessor consistorialis ad hon. est nominatus, at oculis deficientibus anno 1929. in quietem recedere coactus est.

Die 6. eiusdem mensis Februarii corde defatigato occubuit *Ludovicus v. Kun* v-a-diaconus, parochus Kárászensis, annum agens vitae 62-um, sacerdotii vero 39-um. Anno 1905. sacerdotio auctus variis in locis munere cooperatoris fungebatur, tempore vero belli ut curatus castrensis forti animo patriae inserviebat. Ab anno 1923. paroeciam Zomba, deinde ab anno 1927. Kárász optimus et exemplaris pastor animarum administrabat. Praeterea ab anno 1939. etiam munus v-a-diaconi districtus Mágocsensis laudabiliter adimplevit.

Animas denatorum confratrum piis omnium precibus triumque Sacrorum praescriptorum suffragiis enixe commendo.

546
1944

Pensio. *Joannes Gaál* Abbas tit., parochus in Szekszárd civ. int. et *Joannes Martinkovics* v-a-diaconus districtus Szigetvárensis, parochus in Lakócsa a commissione rebus pensionis dioecesanae praeposita commendati, accedente Capitulo Nostro Cathedrali, erga preces proprias inter sacerdotes pensionatos suscepti rudedonati sunt.

547
1944

Personalia.

Novi parochi nominati et investiti sunt: *Andreas Czindery* v-a-diaconus districtus Dárdaensis, administrator Hercegszőllősensis in Olasz et *Ottocarus Curilović* parochus Mecsekjánosiensis in Hercegszőllős.

Administratores ad interim constituti sunt: *Ludovicus Iselstőger* v-a-diaconus em., parochus Olaszensis in Lakócsa, *Faulus Püspök* et *Paulus Kovács* vicarii in Szekszárd civ. int. ibidem ac *Joannes Palotai* cooperator Ujpetrensis in Mecsekjánosi.

Joannes Bárka cooperator Tamásiensis factus est catecheta ibidem. Cooperatores translati sunt: *Ladislaus Lovas* e Szászvár ad Beremend, *Adamus Hoffmann* e Tevel ad Máriakéménd, *Joannes Hammer* e Máriakéménd ad Kakasd, *Emericus Sudár* e Kocsola ad Szászvár et *Josephus Miszlai* e Beremend ad Ujpetre.

548
1944

Concursus pro paroeciis Szekszárd civ. int., Fadd, Lakócsa et Kárász.

Beneficia paroecialia *Szekszárd* civ. int., *Fadd, Lakócsa* et *Kárász,* per mortem aut rudedonationem propriorum pastorum vacantia reddita, hisce concursui publico usque ad 1. Aprilis a. c. duraturo exponuntur. Sacerdotes dioecesani, secus idonei et in examine synodali approbati, dictas paroecias obtinere cupientes, velint suos recursus, si quidem opus sit, respectivo Patrono inscribendos et legali tymbro providendos, infra praefatum terminum Ordinariatui substernere.

Patronos habent Szekszárd civ. int. Fundum Studiorum, Lakócsa Abbatiam S. Jacobi de Silisio, utrique repraesentati a Reg. Ministro Cultus et Publ. Instr. Kárász mihi patrono et Fadd liberae meae collationi subsunt.

549
1944

Incardinatio.

Ladislaus Lovas sacerdos Congr. Missionis, natus in Budapest die 11. Decembris a. 1910., presbyter ordinatus a. 1934., nunc munere fungens cooperatoris in Beremend, in dioecesi Nostra Quinque-Ecclesiensi in perpetuum et absolute incardinatus est.

550
1944

A KALÁSZ stb. leányegyesületek egyhmi lelkiigazgatója.

Dr. Cserháti József ujpetrei segédlelkészt az egyházmegye területén működő KALASZ és minden más, hasonló célkitűzéssel működő falusi katolikus leányegyesületnek központi lelkiigazgatójává neveztem ki.

551
1944

Egyházi épületek biztosításának rendezése.

A Statuta Syn. Függeléke 8. pontja értelmében az egyházi épületek reális értékben biztosítandók. Az állandóan emelkedő drágaság szükségessé teszi, hogy a biztosított értékek felemeltessenek, mert csak így térül meg a bármilyen veszély által okozott kár. Felhivom azért a plébániavezetőket, hogy mielőbb rendezzék az egyházi épületek biztosításának ügyét.

552
1944

Templomok légoltalma.

Tudomásvétel és miheztartás végett közlöm a m. kir. honvédelmi miniszter úr 168.041. eln. 35—1943. számú rendeletét a templomok légoltalma tárgyában:

„Jelen rendeletemmel a Budapesti Közlöny 1942. évi március hó 1-i 49. számában kihirdetett 135.000 eln. 35—1942. H. M. számú rendeletem 3. §-a (2) bekezdésének *c)* pontját hatályon kívül helyezem, vagyis a jövőben a templomokat nem kell a II. légoltalmi csopotba sorolni és a templomok eddig történt II. légoltalmi sorolását is hatályon kívül kell helyezni. Így a templomok ezentúl a III. légoltalmi csoportba tartoznak.

Tekintettel azonban arra, hogy a templomokat légoltalmuk megszervezése szempontjából nem lehet egy elbirálás alá vonni a III. légoltalmi csoportba tartozó lakóházakkal, ezért a templomok légoltalmát az alábbiakban szabályozom.

1. A templomban tartózkodók részére óvóhelyet létesíteni általában nem kell. Az óvóhely hiánya azonban természetesen maga után vonja azt a következményt, hogy egyszerű és szigorú légvédelmi készültség idején a templomok tömegforgalmát a 164.800 eln. 35—1943. H. M. számú rendeletben foglalt rendelkezések alapján a rendelkezésre álló óvóhelyekhez mérten korlátozni fogják, illetőleg be fogják szüntetni.

2. A templom használati idején kívül eső időben csak a templom tűzvédelméről kell gondoskodni. A templom padlásán, illetőleg karzatán, vagy ezek alkalmatlansága esetében a templom egy más, alkalmas helyén az alapterület minden megkezdett 300 m²-e után el kell helyezni megfelelően szétosztva egy drb 100 literes, vagy 2 drb 50 literes szélesszájú viztartó edényt vízzel megtöltve, 2 drb vedret, két drb lapátot és fél m³ száraz homokot. A templom közelében lakó lelkészekből és templomi alkalmazottakból meg kell szervezni a templom tűzvédelmi szolgálatát. Az erre a célra kijelölt személyek csak riadó esetén lépnek szolgálatba és feladatuk arra terjed ki, hogy a templom tűzvédelmi szolgálatát ellássák. Amennyiben tűzet észlelnének, azt igyekezzenek a felsorolt eszközökkel és anyagokkal eloltani. Szükség esetén a szomszédos házak, vagy házcsoportok légoltalmi őrségparancsnokától kérjenek segítséget. A segélynyújtás intézményes biztosítása végett a templomokat be lehet osztani házcsoportokba, vagy közvetlenül a háztömbökbe.

Városokban a polgármester, községekben pedig a vezető jegyző jelöli ki a templomokkal szomszédos házak és házcsoportok közül azokat, amelyek szükség esetén a templom tűzoltói szolgálatában közremüködni kötelesek.

3. A templom használati idejében, tehát istentiszteletek alatt az alábbi légoltalmi feladatokról kell gondoskodni:

a) Az elsötétítést csak akkor kell a lakóházakhoz hasonlóan megszervezni, ha az istentisztelet ideje beleesik az elsötétítés elrendelt idejébe.

b) Az egyházközség erre alkalmas tagjaiból (egyesületi tagok, cserkészek, leventék) meg kell szervezni a riasztóügyeleti, rendfenntartó és mentőszolgálatot.

A riasztóügyeletes feladata, hogy a templomon kívül figyelje a hatósági riasztást és amennyiben azt meghallja, arról az istentiszteletet tartó lelkészt, vagy más kijelölt vezetőszemélyt értesítsen. Ez utóbbi előre elkészített szöveggel a közönség tudomására hozza a légvédelmi riadót. Ez a szöveg a következő:

„Légvédelmi riadó van. Mindenki őrizze meg a nyugalmát és a kijelölt rendfenntartó közegek irányítása mellett hagyja el a templomot és azon kívül keressen menedéket. Aki akar, továbbra is a templomban maradhat. Ne tolongjunk, nyugodtan hagyjuk el a templomot."

Ahol óvóhely van, ott ez a szöveg a körülménynek megfelelően módosul.

A rendfenntartó szolgálatot úgy kell megszervezni, hogy minden ott tartózkodó 50 személyre egy-egy rendfenntartó közeg essék. Ezeket fehérszínű és vörös „Légo" felirású karszallaggal kell ellátni. A rendfenntartókat főleg a kijáratok közelében, de egyharmad létszámban a közönség között kell elhelyezni. A rendfenntartók feladata riadó esetén a kivonulást irányítani, a vakrémületet megakadályozni és a rendet fenntartani.

Istentiszteletek alatt a templom összes kapui és ajtói könnyen nyithatók legyenek.

A mentőszolgálatról úgy kell gondoskodni, hogy minden negyedik rendfenntartó szolgálatost légoltalmi mentőtáskával kell ellátni, hogy szükség esetén a sérülteknek elsősegélyt nyújthassanak.

Ezenkívül a rendfenntartó szolgálat kiegészítéseképen a kijáratokhoz, vagy az óvóhelyhez vezető útvonalat irányjelző táblákkal kell ellátni. A templomok bejáratánál pedig ki kell függeszteni a riadómegtartási utasítást. Ennek tartalma:

a) a légvédelmi riadó közlési módjának ismertetése;
b) mit kell tenniök a híveknek riadó esetén;
c) ha van óvóhely, hol van és milyen útvonal vezet oda.

Mindezen rendelkezések végrehajtásáért a templom vezető lelkésze felelősséggel tartozik."

Az esetleg keletkező vakrémület megakadályozása miatt szükségesnek látszik, hogy amennyiben a riasztás szentmise, vagy egyéb ájtatosság közben történik, Tisztelendő Papjaim azt mindaddig folytassák, amíg a hívek a templomot el nem hagyják.

553
1944

Segédlelkészek fizetésének újabb rendezése.

A vallás- és közoktatásügyi minisztérium 26.578—1943. I. ü. o. szám alatt kelt rendelete a segédlelkészek kongruáját az eddigi pótlékok eltörlése mellett egységesen évi 2400 pengőben állapította meg, természetesen a helyi jövedelem beszámításával.

Ezen összegből a segédlelkész kezeihez a miniszteri rendelet értelmében kifizetendő a helyi jövedelemmel együtt évi 1400 P, míg 1000 P.

a plébánosnak jár a segédlelkésznek nyujtott teljes ellátás fejében. Eszerint tehát a segédlelkész havi készpénz fizetése 116.66 P.

A káplánnak nyujtott teljes ellátás fejében mindezideig a minisztérium 700 P-t számított, mely összeg teherként fel volt véve a plébánia jövedelmi összeírásában. A tartásdíjat most a minisztérium 300 P-vel felemelte. Ezen 300 P-t az érdekeltek készpénzben, havi 25 P-ős részletekben a kongruával együtt kapják kézhez. A jövedelmi összeírás tehát érintetlenül marad. Ezen káplántartási pótlékot azonban csak a kongruás lelkészek kaphatják. A tartásdíjpótlék a helyi jövedelmet egyáltalán nem befolyásolja. Tehát a tartásdíjpótlékot a megállapított tiszta jövedelemből levonásba se lehet hozni olyan célból, hogy az illető plébános kórpótlékot vagy esetleg kongruát kaphasson.

A rendelet egyébként érintetlenül hagyja az önálló lelkészek kongruáját és az ehhez járó 32 %-os pótlékot.

554
1944

Katolikus Nőmozgalom. megszervezése.

A Szociális Missziótársulat nővéreinek engedélyt adtam arra, hogy a katolikus Nőmozgalmat egyházmegyénk területén is megszervezzék. A szervezés az egyházközségek keretében történik és különösen is felhívom rá a lelkipásztorok figyelmét, hogy a nővérek áldozatos munkáját jóakaratú segítségükkel támogassák.

555
1944

Kat. Népszövetség ajánlása.

Tekintve azt a katolikus szellemű és hazafias munkát, amelyet a Kat. Népszövetség már a multban is kifejtett s a jövőben megerősödve még inkább kifejteni hivatott, felhívom T. Papjaim és Híveim figyelmét a Népszövetség központjának most folyó újabb szervezkedésére. Arra törekszik a Kat. Népszövetség, hogy minél több helyen megalakítsa a helyi szervezetet s ezáltal fejthesse ki áldásos tevékenységét. Felkérem ezért T. Papjaimat, hogy az ilyen helyi szervezeteknek megalakításában kérelemre vegyenek részt és azt minden lehető módon támogassák.

556
1944

Unio Cleri tagdija.

Tudomásulvétel céljából közlöm, hogy a magyarországi kat. miszsziós tanács az Unio Cleri tagdíját 1944. január 1-től kezdve papok részére 6 pengőben állapította meg. A kispapok részére a tagdíj évi 1 pengő.

557
1944

Levente-bizottsági tagság.

Ismeretes, hogy a levente-intézmény támogatására az illetékes hatóság levente-bizottságok megalakítását rendelte el. Ezen bizottságoknak hivatalból tagjai a keresztény vallási felekezeteknek felettes egyházi hatóságuk által kijelölt lelkész képviselői és az iskolák igazgatói is.

Ezen rendelet értelmében a helyi levente-bizottságokba lelkész képviselőként tagnak a 926/1943. számú körlevéli rendelkezésben kinevezett helyi leventelelkészeket jelölöm ki.

558
1944

Irodalmi művek ajánlása

Velem az Isten a légiveszélyben címen dr. Ignácz László pp. kamarás, min. o. tanácsos kiadásában kis füzet jelent meg, amely légitámadások idejére üdvös gondolatokat ébreszthet olvasóiban. Szivesen hívom fel rá a figyelmet. Megrendelhető a szerzőnél is a VKM I. ügyosztályán. Ára 80 fillér, 10 példányon felüli rendelésnél 60 fillér.

Azon középosztálybeli katolikus leányok számára, akik elfoglaltságuk miatt egyesületi életben nem vehetnek részt, a KLOSZ (Kat. Leányok Orsz. Szövetsége) havonta egyszer megjelenő *Kültag-levelet* rendszeresített, amely tájékoztatást nyujt mindarról, ami ma a fiatal leányokat foglalkoztatja. Ajánljuk a reánkbizottaknak. Érdeklődni lehet a KLOSZ központjában: Bpest., IV. Veres Pálné-u. 25.

Főiskolások számára készül, de a fiatal katolikus értelmiség minden tagjának szól a A. C. Főiskolai Bizottsága által *Sziklán állunk* címmel inditott uj, országos ifjusági lap, mely modern ujságalakban 16 oldalon havonta jelenik meg. Előfizetési ára évi 7·-P, egyetemistáknak és iskolásoknak 6·-P. Megrendelhető a kiadóhivatalnál: Bp., IV. Ferenciek-tere 7. III. lépcső, II. em.

Munkásifjak Nagyasszonya címen a KIOE Munkásifjú Könyvtár kis elmélkedési füzetet adott ki, amely a munkásifjakkal az ő nyelvükön óhajtja megismertetni a Szüzanya küldetését, azt a szerepet, melyet Ő a megváltás művében betölt. Főleg a közép- és tanonciskolákban működő papjaim figyelmébe ajánlom.

Hirdessétek az Evangéliumot címen dr. Németh Gy. Kálmán, a soproni Szent Imre Kollégium igazgatóhelyettese szentbeszédeket adott ki az egyházi év minden ünnepére és vasárnapjára, melyekben az evangélium örökértékü igazságait világos stilusban, könnyen alkalmazható formában kívánja feltárni és igy használható elmélkedési anyagot is nyujtani. Az oltártestvérek figyelmébe ajánlom.

Keresztúti elmélkedéseket nyujt a müvelt nagyközönségnek dr. Nádas Zoltán püsp. tanácsos, szerkesztő: *Ő is szenvedett...* című most megjelent munkája. Papjaim figyelmébe ajánlom. Közvetlenül a kiadónál (Fráter György Sajtószövetkezet Bp., IX. Gönczy Pál-u. 2.) rendelve a papság kedvezményben részesül. A könyv bolti ára: 9·80 P.

A szentmiseáldozatnak megértéséhez és méltó bemutatásához kívánja közelebb juttatni a híveket és egyben a szentáldozásról, szentséglátogatásról, szentmisemondatásról, templomi viselkedésről ad rövid tájékoztatást Dezső István felcsuti esperes-plébános *Jézusunk társaságában* című kis füzete.

Tiszta jövedelmét templomépítési célokra fordítják. Ára 50 fillér, 100 példányé 40·-P. Megrendelhető a szerzőnél.

559
1944

Anyakönyvi adatok keresése.

Hozzátartozók keresik:

Somogyi Julianna keresztlevelét kb. az 1850–60. évekből. Szülei: S. György és Patkó Teréz. Valamint az ő *Koronics Józseffel* kötött házasságáról (kb. 1860—70-ből) szóló bizonyitványt állitólag Vajszló környékéről. Megtaláló 10 P. jutalmat kap.

Barcsák Mihálynak, B. József és Marosi Borbála fiának, aki később Kadarkuton kötött házasságot, a keresztlevelét állitólag 1847-ből Ozora környékéről.

Barcsák Józsefnek és *Marosi Borbálának*, akik 1846-ban Ozorán kötöttek házasságot, a keresztlevelét. A házassági bejegyzés szerint a vőlegény Tabon, a menyasszony pedig Tótkéren született.

Martinovics Ernő keresztlevelét az 1784—86. évekből. Atyja állitólag Márk, baranyamegyei tiszti orvos volt, vagy ennek testvére.

Gazdag Antalnak, G. József és Molnár Julianna fiának a keresztlevelét. Született 1846—48 között Tolna-megyében.

Szilveszter Annának, aki Baranyai (Boronyai) Istvánnal a pincehelyi plébánián 1835-ben, 18 éves korában kötött házasságot, a keresztlevelét. Megtaláló 300 P jutalmat kap.

Aki valamelyik adatot megtalálja, mielőbb jelentse azt a Püspöki Irodának.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 22. Februarii a. 1944.

† **FRANCISCUS** m. p.
episcopus.

A kiadásért felelős: Dr. vitéz Erdélyi Gyula, szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R. T. Pécs. A nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató.

1944.

IV.

1263
1944

Deprecationes pro pace populorum restituenda.

Beatissimus Pater, sicut omni immanis huius temporis belli anno, nunc quoque valde optatum suum desiderium notum facere dignatus est, ut mense Maio deprecationes in toto orbe terrarum publicae instituantur pro pace populorum restituenda. Litteras in hac re Exc-mi Domini Nuntii Apostolici mihi directas eo cum praecepto hisce pastoribus animarum communico, ut easdem obsequentissimo animo recipientes omni quo possibile est modo, desiderio optimi Patris satisfáciant.

„N. 889/1944. Budapest, die 25 Aprilis 1944. Excellentissime Domine, Appropinquante mense maio Summus Pontifex, qui tam profunde in suo paterno animo sentit dolores omnium gentium tam atroci bello vexatarum, etiam hoc anno Epistulam ad Eminentissimum Cardinalem a Secretis Status misit, ut Episcopos totius catholici orbis et per eos fideles omnes ad speciales preces Deo, interposita validissima Beatissimae Virginis Mariae mediatione in mense mariano fundendas ad finem belli obtinendum et ad iustam pacem impetrandam. Vult Sanctitas Sua quod praesertim innocentes pueri ad has preces Deo per Beatissimam Virginem elevandas invitentur et quod omnes per expiatoria opera Dei misericordiam, qua maxime indiget genus humanum, pro eius salute obtineant. Minime dubitans Excellentiam Tuam maxima animi promptitudine augusto Beatissimi Patris desiderio esse satisfacturam, occasionem arripio Tibi mei obsequii sensus pandendi ac me confirmandi Exc-tiae Tuae addictissimus in Christo Angelus Rotta m. p. Archiepiscopus, Nuntius Apostolicus.“

1264
1944

Ss. Pontifex pro stipe Petriana gratias agit.

Litteras Eminentissimi Cardinalis Secretarii Status, quibus Augustissimus Pontifex noster, Pius Papa XII. pro oblata cleri populique fidelis Dioecesis nostrae stipe Petriana grates reddi iussit, hic in extenso publico.

„Segreteria di Stato di Sua Santità. No 76619. Ex Aed. Vaticanis, die 7 Martii 1944. Exme ac Revme Domine, Norant profecto christifideles Quinque-Ecclesienses quantopere pecuniis indigeat Supremus Ecclesiae Pas-

tor, unde percrebrescentibus durissimi belli oeconomicis angustiis subvenire possit, idcirco petrianam stipem (P 700), liberaliter collatam, paucos ante menses eidem destinarunt. Quod observantiae officium suavem istius cum Romana Ecclesia necessitudinem manifesto confirmans nonnihil ad allevandum quoque maerentis Patris animum pertinuit. Mutua itaque caritate vos omnes remunerari cupiens Augustus Pontifex, benignissimum Dominum enixe rogat, ut cuncta vestra studia felici optatoque exitu cumulet, eiusque auxilii auspicem paternaeque Suae benevolentiae testem Apostolicam impertit Benedictionem. Haec tibi referens, sensus meae erga te observantiae confirmo, ac me profiteri gaudeo Excellentiae Tuae addictissimum Aloys. Card Maglione."

1265
1944

Ordinatio. Die 25. Martii a. c. Sabbato „Sitientes", in festo Annuntiationis B. M. V. ad S. Diaconatus Ordinem Deo adiuvante promovimus *Gulielmum Fried, Petrum Krug, Joannem Mott, Joannem Ritter, Eliam Romvári, Henricum Rudasi, Petrum Ruppert et Rudolphum Schreiber.*

Die vero 26. Martii a. c. Dominica Passionis presbyter ordinatus est *Joannes Ritter.*

1266
1944

Preces pro ordinandis. Deo propitio Diaconis Nostris cursum theologicum diebus proximis absoluturis: Gulielmo Fried, Petro Krug, Joanni Mott, Eliae Romvári, Henrico Rudasi, Petro Ruppert et Rudolpho Schreiber die 4. Junii a. c. ordinem S. Presbyteratus sumus collaturi.

Ut omnes promovendi sancti et perfecti evadant ministri mysteriorum Dei, praesentibus mandamus, ut tribus diebus Dominicis ordinationem praecedentibus, dieque ordinationis fideles cum pastoribus post Sacrosanctum Missae Sacrificium fervidas pro ordinandis preces fundant. Item praecipimus, ut omnes sacerdotes dioecesani die ordinationis — quo quidem die quaevis alia oratio quoquo modo imperata cessabit — orationibus pro missa praescriptis collectam „Pro omni gradu Ecclesiae" addant.

1267
1944

Obitus confratrum. Die 7. Martii a. c. pie in Domino obdormivit *Stephanus Deutschbauer* parochus rudedonatus Veliškovcensis anno aetatis suae 75-o, sacerdotii vero 52-o. Anno 1899. in dioecesim receptus, cum alienae nationis fuisset, linguam nostram diligentissime percepit, ut diversa munia eidem commissa sine ullo defectu adimplere posset. Ab anno 1909. paroeciam Veliškovci, ab anno 1912. Harkanovci, mox iterum Veliškovci administraverat, ubique virtutibus semper clericalibus coruscans, quam ob causam ab Ordinariatu Diacovensi titulo assessoris cons. decoratus est, dum anno 1939. in quietem recessit.

Die 13. Aprilis a. c. animam candidam Creatori reddidit *Andreas Kemény* parochus Iregszemcsensis, qui in eadem paroecia per 38 fere annos zelosum et dilectissimum se pastorem animarum, non obstante pedis defectu, usquequaque exhibuerat. Etiam in ultimis vitae diebus annum agens 79-um, infirmitatem lethalem eidem imminentem praetermittens, confessiones paenitentium, sicut in tota 56 annorum vita sacerdotali, diligentissime audiebat.

Die 23. eiusdem mensis Aprilis placide ad aeternam hereditatem evolavit *Josephus Balog* v-a-diaconus em., parochus Püspökpusztaensis. Anno 1863. natus et 1885. presbyter ordinatus sedecim annos in munere cooperatoris peregit, deinde anno 1901. parochus nominatus est in Laskafalu, a qua paroecia anno 1911. erga preces proprias ad Máriakéménd, anno 1920. ad Mözs, anno 1932. ad Püspökpuszta est translatus. Quibus omnibus in paroeciis rara sapientia constantique amore Dei et proximi salutem animarum promovere studuit. Per aliquot annos etiam munere v-a-diaconi districtus Dárdaensis laudabiliter fungebatur. Insuper et in rebus fidelium temporalibus atque in bono publico optimo cum successu laborabat. In praemium meritorum anno 1939. consiliarius supremus gubernii regnicolaris hung. nominatus est.

Omnes sacerdotes dioecesani pro animabus horum denatorum confratrum, qui sacramentis moribundorum pie refecti decesserant, tribus Sacris se litare esse obligatos noverint. R. i. p!

1268
1944

Beneficium paroeciale Püspökpuszta per mortem proprii pastoris vacans redditum, mihique patrono obnoxium, concursui publico usque ad 31. Maii a. c. duraturo expono. Sacerdotes dioecesanos, qui hoc beneficio potiri cupiunt, dummodo in examine synodali sint approbati, hisce provoco, ut recursus suos infra praefatum terminum Ordinariatui submittant. Concursus pro paroecia Püspökpuszta.

1269
1944

Novi parochi nominati et investiti sunt: *Antonius Pittesser* vicarius Tolnaensis in Fadd et *Carolus Szentes* praebendatus Eccl. Cathedr. Quinque-Ecclesien. in Kárász. Administratores paroeciarum in locis, ubi usque adhuc operabant, ad interim facti sunt: *Franciscus Brenner* cooperator in Iregszemcse, *Michael Piliván* subsidiarius in Püspükpuszta. Personalia.

Cooperatores translati sunt: *Joannes Bencze* administrator Kárászensis ad Fadd, *Stephanus Lócsi* administrator Faddensis ad Tamási, *Josephus Telkes* e Mozsgó ad Berkesd, *Desiderius Angyal* ex Iregszemcse ad Mozsgó, *Stephanus Dörnyei* e Regöly ad Hercegszőllős, *Josephus Miszlai* ex Újpetre ad Regöly, *Joannes Osvald* e Vásárosdombó ad Nagykónyi. *Ernestus Csertán* e servitio militari reversus missus est cooperator ad Vásárosdombó. Neomystae missi sunt: *Josephus Gál* ad Kővágószőllős et *Joannes Ritter* ad Újpetre.

1270
1944

Felvétel a Papnevelőintézetbe.

Felkérem Tiszt. Papjaimat, hogy értesítsék a papi pályára hivatást érző ifjakat, hogy a pécsi papnevelőintézetben a szokásos felvételi vizsgálat folyó évi június 5-én és 6-án fog megtartatni.

A legalább négy gimnáziumi osztályt végzett pályázók saját keresztelési és szüleik házassági anyakönyvi kivonatával, utolsó évvégi bizonyítványukkal s az illetékes plébánostól és hittanártól kiállított erkölcsi bizonyítvánnyal június 5-én a délelőtti órákban jelentkezzenek felvételre a papnevelőintézet aligazgatójánál, aki őket a szükséges utasításokkal el fogja látni. Az orvosi vizsgálatot az intézeti orvos teljesíti, a felvételi vizsgálat pedig június 6-án fog megejtetni. Megfelelő bizonyítványok és orvosi vélemény mellett a német és horvát nyelven beszélők előnyben részesülnek.

Akik a felvételi vizsgálat ideje alatt ingyenes szállást és ellátást igényelnek, jelentsék be jövetelüket a papnevelőintézet aligazgatójánál.

A növendékek éppen úgy, mint az összes magyar szemináriumokban, mérsékelt ellátási díjat tartoznak fizetni. Jeles előmenetelű szegény tanulók kedvezményben részesülnek.

1271
1944

Egyházközségi képviselőtestületek megbizatásának ideje.

Hogy az egyházközségi képviselőtestületek megbizatási ideje könnyen ellenőrizhető legyen és a választások lehetőleg minden egyházközségben egyidőben történjenek, a magyar püspöki kar tavaszi tanácskozmányán hozott határozatának megfelelően úgy intézkedem, hogy az egyházmegye területén jelenleg működő képviselőtestületek megbizatása — tekintet nélkül arra, hogy mikor választották meg — 1947. évi május végén jár le. Ennek megfelelően a képviselőtestületek megbizatását a szükséghez képest a fenti időpontig meghosszabbítom. Ha valamely egyházközségben alapos okok e szabály alól kivételt tennének indokolttá, erre nézve külön előterjesztést kell tenni az egyházmegyei hatósághoz. Jelen rendelkezésem minden egyházközségben a képviselőtestület legközelebbi ülésén kihirdetendő.

1272
1944

Építkezési segélyek és gyűjtési engedélyek korlátozása.

Az építési anyagok beszerzési nehézségeire való tekintettel a vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 18.071/1944. I. ü. o. számú átiratában arról értesített, hogy építési vagy javítási államsegélyt csak olyan esetben engedélyez a költségvetésben biztosított hitel keretei között, amikor az építési vagy javítási munkákhoz szükséges minden anyag a helyszínen már rendelkezésre áll, illetve a szükséges anyag biztosítására és kiutalására illetékes szerv (a kultuszminisztériumban a XIV. ügyosztály) írásban igazolja, hogy az építkezéshez, javításhoz szükséges minden anyagot biztosította és kiutalta. Azt, hogy az anyag teljes mennyiségben a helyszínen rendelkezésre áll, az egyházi főhatóság a segélykérelmen igazolja; az illetékes anyagelosztó

szerv igazolása pedig a szállítandó anyagokról a kiutalási rendelkezés bemutatásával történik.

A miniszter úr a gyűjtési engedélyekkel kapcsolatban sem tesz kedvező javaslatot oly esetekben, mikor a gyűjtés építésre, vagy javításokra irányul és az anyag biztosítása a fenti módok valamelyikén kellő igazolást nem nyer.

Mindezeket miheztartás céljából azzal közlöm az egyházközségek illetékes vezetőivel, hogy a jövőben (vallásalapi segélyek kérvényezésénél is) csak olyan kérvényeket fogok a minisztériumhoz továbbítani, amelyeknél a fent kivánt előfeltételek is kellőképpen igazoltatnak.

1273
1944

Uj iskolai Rendszabályok.

A bíboros hercegprimás úr Őeminenciája folyó évi január 1-től kezdődő hatállyal minden katolikus iskolára és óvodára nézve kötelezően életbe léptette az újonan kiadott Rendszabályokat és ezzel a régi Rendszabályokat hatályon kívül helyezte. A könyv 8.20 P-ős áron kapható a Szent István Társulatnál. Jelen soraimmal elrendelem, hogy az új rendszabályokat a tanítói, illetőleg óvónői könyvtár részére kellő mennyiségű példányban az egyházközségek szerezzék be, hogy a tanszemélyzet és óvónők részére mindenkor rendelkezésre álljon. Ezenkívül beszerezendő egy példányban az iskolaszéki elnök használatára. Ahol pedig az egyházközség költségvetése ezt a terhet meg nem bírná, ott ezzel a tanítói, illetve óvónői könyvtár részére megállapított összeg is megterhelhető. A most életbeléptetett Rendszabályokat, melyek népiskoláink és óvodáink működését szabályozzák, gondosan tanulmányozzák át a papok, tanítók és óvónők és azt minden ügyben alkalmazzák.

1274
1944

Gyertyák helyettesítése

A római Szentszéknek 1942. évi március 13-án kelt rendelete alapján engedélyt adok arra, hogy a jelenlegi háborus helyzetben méhviasz hiányában az egyes szertartások számára előírt templomi gyertyák száma kettőre legyen csökkenthető, vagy a hiányzó gyertyák helyébe villanyégők alkalmaztassanak az előírt gyertyák számának pótlásaképen, de két gyertyának ez utóbbi esetben is égnie kell.

1275
1944

Szlovákiai plébániákról anyakönyvi kivonatok beszerzése.

A Szlovákiából beszerzendő plébániai anyakönyvi kivonatok kérésének elintézését az ottani püspökök szivesen szorgalmazzák, de minden esetben azt óhajtják, hogy az itteni plébániahivatalok megkereséseikhez 30 szlovák korona értékű nemzetközi bélyegszelvényt csatoljanak a költségek fedezésére. A viszonosság elve alapján mi a szlovák plébániahivataloktól érkező ugyanilyen megkeresésekhez 5 P értékű nemzetközi bélyegszelvényt kérjünk csatolni a költségekre.

1276
1944

Birodalmi német gyermekek vallás-erkölcsi nevelése.

A Magyarországon nyaraló birodalmi német gyermekek több papja és számos szülője felkérésére felhivom a lelkészkedő papság figyelmét a birodalmi német gyermekek lelkipásztori gondozására. Kívánatos, hogy az iskolaköteles gyermekek a tanítási idő alatt akár a templomban, akár más helyiségben vallásoktatásban részesüljenek. A német birodalmi törvény szerint a gyermekek valláserkölcsi neveléséről 12 éves korig a szülők határoznak. 12—14 éves korig még szintén a szülők határoznak, de a gyermekeket is megkérdezik, hogy hajlandók-e hitoktatásra menni. 14 éves korától már csak a gyermek határoz. Most nagyrészt katolikus vallású német gyermekek vannak az országban és remélhető, hogy adott esetekben a nyaraltatási akció vezetősége nem fog nehézségeket támasztani. A szülők álláspontját a lelkipásztorok a vendéglátó szülők révén könnyen megtudhatják.

1277
1944

Betegek Apostoli Mozgalma.

A magyar püspöki kar jóváhagyásával megalapított Betegek Apostoli Mozgalma lendülettel megindult s közel 3000 beteget tart nyilván, akik betegségüket apostoli lelkülettel az Urnak Egyházunkért és hazánkért felajánlották. A tagok tagdíjat nem fizetnek, a Szentatya áldását és sok búcsút nyernek. Akik a mozgalomban részt akarnak venni, forduljanak a központhoz: Budapest, IV. Veres Pálné-u. 9. Szent Vincés Iroda. Hozzájárultam ahhoz, hogy a mozgalom ismertetését tartalmazó hirdetőlapot a központ megküldje a forgalmasabb plébániáknak s kifüggeszthessék a templomajtóra. A hívek szíveskedjenek állandó betegeik címének a központba küldésével a mozgalmat támogatni. Az egyházmegyei mozgalom vezetésére és terjesztésére *Hetényi Alajos* ny. hittanárt (Pécs, Papi Otthon) neveztem ki.

1278
1944

Filmezés istentisztelet alatt.

Újabb időben gyakrabban történtek a templomokban is filmfelvételek istentiszteletek alkalmából. Kívánatos, hogy a felvételek minél tapintatosabban történjenek és a szent cselekményen kívül egyes személyeket ne filmezzenek. A filmezőket csak a fentiek megtartásának komoly megigérése után szabad beengedni a templomba és ha valaki igéretét megszegné, az többé nem filmezhet egy templomban sem.

1279
1944

Az 1943. évi gyűjtések eredménye.

Az 1943. év folyamán egyházmegyénkben különböző célokra a következő összegek folytak be:

Péterfillér címén	7085·10 P
Szentsír őrei címén	2590·29 „
Világmissióra	9769·07 „

Hitterjesztés egyes.	3885·56 P
Afrikai missióra	3769·49 „
Jézus Szent Gyermeksége javára	4717·84 „
Szent Péter Művére	1816·25 „
Unió Cleri tagdíjára	1465·56 „
Oltáregyesület céljaira	1038·87 „
Egyhm. papi népmissiós egylet céljaira	693·41 „
Katolikus sajtóra	1253·65 „
Gerjeni kápolnára	718·83 „

1280
1944

A. C. csecsemőkelengye mozgalma.

Vándor-csecsemőkelengye mozgalmat indított meg az A. C., hogy szegénysorsú családok újszülött gyermekeit a háborus nehézségek között így támogassa. A nagyjelentőségű szociális kezdeményezést, melyről az A. C. kis füzetben tájékoztatta már a lelkészkedő papságot, szivesen ajánlom az érdekeltek figyelmébe és pártfogásába. Érdeklődni lehet az A. C. orsz. szociális és karitativ szakosztálya címén. (Budapest, IV. Ferenciek-t. 7. III. lépcső, II. em.)

1281
1944

Segédlet a leventeifjúság oktatásához.

A leventeifjúság valláserkölcsi oktatásához kiadott „Segédlet“ című könyvet már előző körlevelemmel minden plébániának megküldöttem. Ez a könyv épúgy, mint a „Leventeifjuság lelki gondozása“ c. honvédelmi minisztériumi kiadvány, szolgálati könyvként kezelendő. Felhívom tehát az összes leventelelkészeket, hogy a kiadványokat mindenütt vegyék fel a plébániakönyvtárak jegyzékébe.

1282
1944

Vallásügyi igazgatás ajánlása.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztérium kiadta a vallás- és közoktatásügyi igazgatásra vonatkozó és hatályban lévő jogszabályok gyűjteményét.

A munka öt kötetben közli mindazokat a vallásügyi jogszabályokat, amelyek a vallásfelekezetek és szerveik jogállását, az államhoz és egymáshoz való viszonyát általános érvénnyel szabályozzák, valamint azokat a vallásügyi jogszabályokat, melyek az ország területén mindenkire — vallásfelekezethez tartozásra való tekintet nélkül — egyaránt irányadók.

Részletesen ismerteti a gyűjtemény az egyes bevett és elismert vallásfelekezetekre vonatkozó külön jogszabályokat is.

A különböző helyen és időben megjelent jogszabályoknak egy-egy kötetben való rendszeres és áttekinthető összefoglalásával célszerű munkaeszközt kiván adni mindazok kezébe, akik a vallásügyi igazgatás területén munkálkodnak. Megtalálják benne a lelkészek az illetményekre vonatkozó

rendelkezéseket és a javadalomra vonatkozó jogszabályokat is. Az öt kötetes, vászonkötésben megjelent gyűjtemény ára 80 P.

A közhasznú kiadványt melegen ajánlom Tiszt. Papjaim figyelmébe és engedélyt adok arra, hogy ahol erre fedezet van, a templompénztár maradványának terhére megrendelhessék. A megrendeléshez felhasználható lapot jelen körlevelemhez mellékelten megküldöm.

1283
1944

„Hangya" misebor ajánlása.

A megbízható misebor beszerzési nehézségeinek kiküszöbölésére a Hangya budafoki pincészete rendszeres szolgálatot létesített, mely hivatva van állandóan azonos minőségű, megbízható, az egyházi és törvényes előírásoknak megfelelő misebort szállítani. Az árakról és szállítási feltételekről a Hangya Szövetkezet vidéki fiókjai szivesen szolgálnak részletes felvilágosítással, de a központ külön megkeresést is küldött ebben az ügyben a plébániahivataloknak. Az akciót Tiszt. Papjaim figyelmébe ajánlom.

1284
1944

Szentek életrajzi adatainak összegyűjtése.

Schwartz Elemér dr. egyetemi ny. r. tanár a Szent István Társulat megbízásából 12 kötetben a Szenteknek nagyobb és tudományosabb életrajzát készíti elő. A gyűjteményben a magyar vallási néphagyományokat is feldolgozza. Ezért kérdőívekkel fog az ország papságához fordulni. Kérem Tiszt. Papjaimat, hogy a kérdőíveket fogadják szivesen és azokra alapos feleletet küldjenek.

1285
1944

Anyakönyvi adatok keresése.

Hozzátartozók keresik:

Laszner (Lasznár, Leiszner) *Anna* keresztlevelét az 1815-30. évekből. Kutatási díj 50 pengő.

Weichert Jánosnak és *Csermák Teréznek* a házasságlevelét és mindkettő keresztlevelét. Első gyermekük 1859-ben Vajszlón lett megkeresztelve.

Aki valamelyik adatot megtalálja, jelentse a Püspöki Irodának.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 29. Aprilis a. 1944.

† FRANCISCUS m. p.
episcopus.

A kiadásért felelős: Dr. vitéz Erdélyi Gyula, szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R. T. Pécs. A nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató

1944.

V.

1375
1944

Az egyre fokozódó légiveszélyre való tekintettel nyomatékosan felhívom a plébániavezetők és templomigazgatók figyelmét arra, hogy minden lehetőt kövessenek el a Legméltóságosabb Oltáriszentségnek kellő biztonságban való őrzésére. Már jóelőre gondoskodni kell arról, hogy esetleges légitámadás esetén a szent szinek ne legyenek kitéve a megszentségtelenítés veszélyének. *A cibóriumban* állandóan csak annyi particulát őrizzünk, amennyi előreláthatóan a súlyos betegek részére szükséges, a templomi szentáldozások céljaira pedig naponkint a szentmisében consecráljunk. A *monstranciát* nem szabad állandóan a tabernaculumban tartani, hanem csak az ünnepélyes kitétel előtt helyezzük bele a Legszentebbet, melyet csak a kitételt megelőző szentmisében consecráljunk s az azt követő szentmisében vegyük magunkhoz. A legmélt. Oltáriszentség biztonsága.

A szerzetesnők templomainak és kápolnáinak lelkészei ugyanígy járjanak el és mielőtt napi szentmiséjük után a szerzetházból eltávoznak, a Sanctissimumot helyezzék el a zárda épületében létesítendő illő és megfelelő biztonságos helyen, ahonnan másnap a szentmise előtt ismét visszahozhatják.

1376
1944

Minden harmadik évben kötelező (Cn. 126.), de ajánlatos évenkint lelkigyakorlatot végezni. Az idén nem teszem kötelezővé a Pius-kollégiumban tartandó közös lelkigyakorlaton való részvételt, de felhívom az érdekelteket, hogy az esedékes lelkigyakorlatot akár a Piusban, akár más rendházban végezzék el és a Stat. Syn. 6. §. értelmében azt igazolják. Papi lelkigyakorlatok.

A Piusban három lelkigyakorlatot terveznek papok részére kellő számú önkéntes jelentkezés esetén. Az első június 12-e estétől 16-a reggelig, a második június 19-e estétől 23-a reggelig és a harmadik augusztus 7-e estétől 11-e reggelig tart. Egy-egy alkalommal 25-30 személyt tudnak befogadni. Részvételi díj 30 P. Jelentkezni a Pius-kollégium igazgatóságánál lehet: az első két lelkigyakorlatra június 1-ig, a harmadikra július 15-ig. Ha előre nem sejtett okból a lelkigyakorlat elmaradna, erről a jelentkezőket a Pius-kollégium igazgatósága idejében értesíti.

1377
1944

Két évvel ezelőtt külön kormányintézkedés lehetővé tette a harctereken levő egyénekkel való házasságkötést, az u. n. távházasságot. Vegyes vallás esetén ez az intézkedés akkor nem tette lehetővé a születendő gyermekek Reverzális távházasság esetén.

vallására vonatkozó megegyezést. A folyó évi január 23-án kelt 5330. M. D. számú rendelet az ilyen házasságra vonatkozólag megengedi az utólagos megegyezés (reverzális) kötését úgy a születendő, mint az időközben már megszületett 7 éven aluli gyermekekre vonatkozóan. A távházasok e jogukkal a leszerelés után 3 hónapon belül élhetnek.

Ez a három havi határidő a tényleges katonai szolgálatot vagy más honvédelmi munkát az ország határain túl teljesítő házastársakra nézve az elbocsátást vagy leszerelést követő nappal kezdődik. Ha az egyik házastárs a három hónap letelte előtt meghal, az életben maradt házastárs kijelentheti a gyermekek vallására vonatkozó akaratát, igazolva az elhalt házastárs hasonló szándékát megfelelő közokirattal vagy magánokirattal. Az utólagos reverzálist az eddig szokásos alakszerűségek szerint (a járásbíró, szolgabíró illetve polgármester vagy kir. közjegyző előtt) kell megkötni.

Az összes lelkipásztorok vegyék számba a plébániájuk területén már megkötött vegyesvallású távházasságokat és szigorú lelkiismeretességgel kövessenek el mindent azoknak rendezésére; a jövőben pedig előre gondoskodjanak arról, hogy a felek, különösen a nem katolikus fél, már a formális reverzális megkötése előtt a fenti értelemben tanuk előtt írásos nyilatkozatot adjanak születendő gyermekeik vallásáról.

1378

1944

Egyházközségi adók együttes kezelésben való meghagyása.

A földadónak 23.2%-ról 40%-ra emelése során kétségek merültek fel, vajjon az egyházi adók a felemelt földadó alapján kivethetők-e. A m. kir. pénzügyminiszter úrnak e tárgyban 188.058/1943. VIII. sz. és a kir. pénzügyigazgatóságokhoz intézett rendeletét tájékozódás végett közlöm:

„Az egyházi adók együttes kezelésbe vonását a multban azzal a kikötéssel engedélyeztem, hogy az egyházi adókat folytatólag addig lehet együttes kezelésben tartani, míg az adók kivetési kulcsa nem emelkedik.

Ezzel a kikötéssel azt a célt kívántam elérni, hogy amíg az egyházi adókat az egyházközség — az állami alapadók természetes növekedésén túl — nem emeli, s az egyházi adóteher lényegében változatlan marad, a terhelés mértékét az adóhatóságnak újabb vizsgálat tárgyává tenni nem kell, s a község (város) azt együttes adókezelésben tarthatja. Az egyházi adók folytatólagos együttes kezelésbevonása során a községeknek (városoknak) és a m. kir. adóhivataloknak évenkint tehát kizárólag az adó kivetési kulcsára kellett figyelemmel lenni, s amennyiben az adókulcs nem emelkedett, az egyházi adókat továbbra is az együttes kezelésben lehetett megtartani.

Az egyházi adók alapjául szolgáló földadónak 23.2%-ról 40%-ra történt felemelése következtében az egyházi adóteher változása az egyházi adó kivetési kulcsának az összehasonlítása útján 1944. évtől kezdve már meg nem állapítható, mert a felemelt földadó után még az azonos kulccsal kivetett egyházi adó is magasabb megterhelést jelent. Pl. 100 kor. kataszteri tiszta jövedelem után az 1940. évi 23.2%-kal kivetett földadó 23 P 20 f volt. Ez után 30%-os egyházi adóteher 6 P 96 f. Az 1944. évre 40%-kal kivetett földadó azonban már 40 P, ez után a 30%-os egyházi adóteher pedig 12 P.

Az azonos 30 %-os egyházi adó tehát a földadó felemelését megelőző és azt követő időben nem jelent egyúttal azonos terhelést is.

Azt a kérdést, hogy az 1944. év előtt megadott engedély alapján az egyházi adók folytatólagosan bevonhatók-e az együttes adókezelésbe, a jövőben nem az egyházi adó kivetési kulcsának, hanem az egyházi adókkal fedezett szükségletek (egyházi adók) összegének az összehasonlítása útján kell megállapítani. Pl. Ha az egyházközségnek az egyházi adókkal fedezett költségvetési szükséglete (tehát az egyházi adók összege) az együttes adókezelés engedélyezésének az idejében 1940-ben 2.000 P volt, s 1944. évben is ugyanannyi, az adóval fedezett szükségletek összegében (egyházi adóban) emelkedés nincs, tehát az egyházi adó folytatólagos együttes kezelésének nincs akadálya.

A fizetésemelések és az áreltolódások következtében az egyházközségek költségvetési szükségletei azonban — még a kellő takarékossági elvek alkalmazása esetén is — indokoltan emelkedhetnek. Megengedem ennélfogva, hogy olyan esetekben, ha az egyházi adó összegében 30 %-ot meg nem haladó emelkedés állott elő (pl. az együttes adókezelés engedélyezésének idején 2.000 P-t tevő egyházi adó 1944. évben 2.600 pengőre emelkedett, tehát a növekedés 30 %) a kivetett egyházi adókat az esetenkint már megadott engedélyem alapján — s újabb engedélyem kikérése nélkül — továbbra is az együttes adókezelésben tarthassák.

Ha azonban az egyházi adókkal fedezett költségvetési szükségletek (egyházi adók) összegében az emelkedés 30 %-nál több (pl. az együttes adókezelés engedélyezésének idejében 2.000 P-t tevő egyházi adó 1944. évben 2.800 P-re emelkedett, tehát a növekedés 40 %), az egyházi adó csakis abban az esetben vonható be folytatólagosan az együttes adókezelésbe, ha az egyházközség által előterjesztett újabb kérelem alapján az adók együttes kezelését továbbra is engedélyezem.

Meghagyom az igazgatóságnak, hogy erről a m. kir. adóhivatalokat és a községi elöljáróságokat (városi adóhivatalokat) tudomásulvétel és szigorú alkalmazás végett megfelelően tájékoztassa, s egyúttal hívja fel az érdekelt egyházközségek figyelmét arra, hogy az együttes adókezelés engedélyezésének idejében egyházi adóval fedezett szükségletük (egyházi adók) összegében 30 %-ot meghaladó növekedés esetén az egyházi adót csakis újabb engedélyem alapján lehet az együttes adókezelésbe továbbra is bevonni.

A m. kir. adóhivatalokat utasítsa, hogy a K. K. H. Ö. 18. §-ához fűzött utasítás (6) bekezdése alapján az egyházközségek által évenként beterjesztett előírási kimutatásnak a számfejtőkönyv adataival történő összehasonlítása útján esetenként állapítsák meg, hogy az együttes adókezelés engedélyezésének évében előírt egyházi adókhoz visszonyítva az adók összegében 30%-nál nagyobb emelkedés nem mutatkozik-e. Ha a kivetett egyházi adók összege az együttes adókezelés engedélyezésének évében előirt egyházi adók összegét 30%-kal meg nem haladja, a m. kir. adóhivatal hatalmazza fel a községi elöljáróságot (városi adóhivatalt) az adónak az együttesen kezelt főkönyvben való előírására. Ha azonban az emelkedés a 30%-ot meghaladja, az egyházi adók együttes kezelésbe vonását mellőzni kell. Ez esetben uta-

sítsa a m. kir. adóhivatal az érdekelt egyházközséget, hogy az adóknak az együttes kezelésbe vonására irányuló kérelmét a pénzügyigazgatóság útján terjessze elő. Köteles ezenkívül a m. kir. adóhivatal a községi elöljáróságot (városi adóhivatalt) azonnal értesíteni, hogy a kivetett egyházi adóknak az együttesen kezelt közadók főkönyvében való előírását mellőzze s a lajstromokat az egyházközség részére küldje vissza.

A pénzügyigazgatóság utasítsa a községi elöljáróságokat (városi adóhivatalokat), hogy a K. K. H. Ö. 18. §. (6) bekezdés alapján hozzájuk beterjesztett egyházi adókivetési lajstromok könyvelését a jövőben mindaddig mellőzzék, míg a m. kir. adóhivataltól arra engedélyt nem kapnak. A m. kir. adóhivatalokat pedig utasítsa, hogy a hozzájuk beterjesztett egyházi adó előírási kimutatásokat beérkezésük után azonnal vizsgálják meg, s legkésőbb 8 nap alatt közöljék a községi elöljárósággal (városi adóhivatallal), hogy az egyházi adókivetési lajstromokat az együttesen kezelt közadók főkönyvében elkönyvelhetik-e.

Félreértések elkerülése végett közlöm egyúttal az igazgatósággal, hogy a jelen rendeletem az egyházi adók együttes adókezelésbe való bevonása tárgyában 1939. évi november hó 25-én 165.898/VIII. szám alatt kiadott rendeletem hatályát nem érinti. Amennyiben tehát az egyházközségi adó a 10%-ot, ha pedig az egyházközség iskolát is tart fenn, az egyházközségi és iskolai adó együttesen az állami alapadók 30%-át meg nem haladja, ezeknek az adóknak az együttes adókezelésbe vonására irányuló kérelmet a pénzügyigazgatóság továbbra is saját hatáskörében bírálja el.

Budapest, 1943. október 13. A miniszter helyett: *Csutak* sk. államtitkár."

1379
1944

Iskolás leventék vallási kötelességei a szünidő alatt.

Tudomásulvétel céljából közlöm az ifjúság honvédelmi nevelésének országos vezetője által kiadott 725183/eln.—Ihnov. 1944. számú rendeletet.

„Magyarország bíboros hercegprímásának írásbeli megkeresésével kapcsolatban, minthogy az idei iskolai év a háborús viszonyok miatt már befejeződött, elrendelem, hogy az iskolai leventék az iskolán kívüliekhez hasonlóképen a kiképzési év végéig testületileg vegyenek részt a vasár- és ünnepnapi istentiszteleteken és a foglalkozás keretében tartandó valláserkölcsi oktatásokon. *V. Béldy* sk. vezérezredes."

1380
1944

Leventevezetők viselkedése.

Az ifjúság honvédelmi nevelésének országos vezetője több ízben is figyelmeztette a leventevezetőket szóban és írásban, hogy a káromkodástól és illetlen beszédektől tartózkodjanak. Ennek ellenére mégis több helyről oly panasz érkezett hozzá, hogy leventetanfolyamokon és kiképzési idő alatt a leventevezetők káromkodnak és trágár kifejezéseket használnak.

Mivel az ilyen minősíthetetlen eljárás nemcsak a leventeintézmény tekintélyét és hitelét járatja le, de az ifjúság lelkében összerombolja azokat az eszményeket: Isten és család, amelyeken a nemzet élete áll, vagy bukik, ez évi február 18-án 139.037/1944. eln. szám alatt elrendelte, hogy minden ifjúsági vezető magasztos és nemes célkitűzéseinek megfelelő magatartást

tanusítson, mert ellenkező esetben kíméletlen szigorral fog eljárni a magukról megfeledkezett s a leventeintézmény vezetésére teljesen alkalmatlan vezetőkkel szemben.

1381
1944

Leventelelkészek szolgálati utazásai 1944-ben.

Tudomásulvétel végett közlöm a m. kir. honvédelmi miniszter úrnak 140.340. eln. 40. e. 1944. sz. rendeletét:

„A 142.241./eln. Ihnov. 1943. sz. rendelet alapján kinevezett leventelelkészek működésével kapcsolatos szolgálati utazások tekintetében a következőket közlöm:

1. Szolgálati ténykedéssel kapcsolatos utazásaikhoz az E—26. C) fejezet, f) pont alapján személyvonati II. kocsiosztály használatára jogosító katonai menetlevelet kell kiállítani. Menetlevél kiállítására a f. kv. évben csak a hdt. lev. pk.-ok jogosultak.

Az általános lelkészi szolgálat ellátása céljából kiszállások a folyó kv. évben elvileg nem engedélyezhetők. Kivételes esetekben akkor lehet kiszállást engedélyezni, ha a lelkész személyes megjelenése szolgálati érdekből, vagy valamely ügy elintézése érdekében elkerülhetetlenül szükséges (vallási, személyi, erkölcsi, nemzetiségi kérdésben súlyos ellentét). A kiszállás időtartamát a lehető legrövidebbre kell korlátozni.

3. A lelkészek részére a vasuti viteldíjon felül a VIII—IX. fiz. osztályba tartozó polg. tisztviselők részére megállapított napi 18 P napidíj, illetve az ügyködési időnek megfelelő napidíjhányad illetékes.

4. A felmerülő költségeket a hdt. részére a lev. kik.-el kapcsolatos szolg. utazásokra az 1944. kv. és I. felére a 140.128/eln. VIII. Csf.—1944. sz. rendelettel megállapítandó hitelkeret terhére kell elszámolni. Különös nyomatékkal hangsúlyozom azonban, hogy az elszámolható kiadások összege a f. kv. évben hdt.-enként 1.500 P-t meg nem haladhat.

5. Az 1945. évre a kérdést annak idején újólag fogom szabályozni.

A miniszter rendeletéből: *v. Solymossy Ulászló* vőrgy. s. k."

1382
1944

C családbafogadás anyakönyvi bejegyzése.

Az 1944. évi V. t.-c. 1. §-a a családbafogadás tárgyában lehetővé teszi, hogy kiskorú idegent a családba ezután az örökbefogadáson kívül családbafogadási szerződéssel is fel lehessen venni.

A családbafogadással a befogadott nem kapja a család nevét. A családbafogadásnak vallásjogi következményei sincsenek.

Ha az illetékes fél úgy kívánja, a családbafogadás ténye az egyházmegyei hatóság engedélyével a befogadott keresztelési anyakönyvi adatai közé bejegyezhető. A kérelemhez a befogadottnak keresztelési anyakönyvi kivonatát és a gyámhatóság engedélyének hiteles másolatát kell mellékelni, mert a bejegyzés szövegében ez utóbbinak számára kell hivatkozni.

1383
1944

Családi név átruházása házasságon kívüli gyermekekre.

Az 1944. évi V. t.-c. 2. §-a lehetővé teszi, hogy a házasságon kívül született gyermek természetes atyjának családi nevét megkaphassa anélkül,

hogy ez az anyával házasságot kötne, vagy a gyermeket örökbefogadná. A családi név átruházásához szükséges, hogy az atya a gyermeket tőle származónak elismerje és családi nevét a gyermek, illetőleg 18-ik életévéig törvényes képviselőjének és az anyának beleegyezésével közokiratba foglalt nyilatkozattal a gyermekre átruházza. A családi név ilyen átruházásához az igazságügyminiszter jóváhagyása szükséges.

Mivel a gyermek a névátruházás után a polgári életben természetes atyja nevét viseli majd, kívánatos, hogy a névátruházás a kereszteltek anyakönyvébe is bejegyeztessék.

Ha a névátruházás a keresztség után történik, az egyházmegyei hatóság engedélyével utólagos bejegyzésnek van helye. A kérelemhez a keresztlevélen kívül az igazságügyminiszter engedélyének hiteles másolatát kell felterjeszteni. Ha a névátruházás a keresztség előtt történt, az anyakönyvezés a következőkép történjék: Az „atya" rovat üresen marad, a gyermek törvénytelen. Az „észrevételek" rovatába bejegyzendő: „X. Y. természetes atya családnevét az igazságügyminiszter 19..... évi ..... hó ..... kelt ..... számú jóváhagyásával a gyermekre átruházta." Az igazságügyminiszter jóváhagyó engedélyéről hitelesített másolatot kell venni és azt a plébániai irattárba helyezni.

A bejegyzés indexelése gyakorlati szempontból mind az anya, mind a névátruházó neve alapján történjék.

1384
1944

Felvétel a székesegyházi énekiskolába.

A pécsi székesegyházi énekiskolába felvételt nyerhetnek 8—10 éves fiúk, akik kellő szellemi képességgel, kiváló zenei hallással és szép hanggal bírnak. A havi ellátási díj csekély. Jelentkezés május havában történik. Bővebb felvilágosítást az intézet igazgatósága ad. (Pécs, Inczédy Dénes-u. 9.)

1385
1944

Anyakönyvi adatok keresése.

Hozzátartozók keresik:

Hosilla Annának, aki 1850 körül született és kb. 1870. körül lépett házasságra *Horváth Istvánnal* s később Pécsett laktak, a keresztlevelét és házasságlevelét.

Spengler Ferdinándnak, aki 1821 körül született és később mint darázsi tanító halt meg, valamint *Jakobovits Máriának*, aki 1820—40-ben született mint egy községi jegyző leánya, a keresztlevelét és házasságlevelét.

Aki valamelyik adatot megtalálja, mielőbb jelentse a Püspöki Irodának.

Kelt Pécsett, 1944. évi május 6-án.

† FERENC s. k.
püspök.

A kiadásért felelős: Dr. vitéz Erdélyi Gyula, szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R. T. Pécs. A nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató

1944.

VI.

2083
1944

Ordo Visitationis Canon. et S. Confirmationis.

Deo adiuvante Visitationem Canonicam tempore autumnali in districtibus Mágocsensi et Bonyhádensi sequenti ordine instituam sacramentumque s. Confirmationis distribuam.

Die	10.	Septembris	Kárász	Die	18.	Septembris	Nagymányok
„	11.	„	Köblény	„	19.	„	Aparhant
„	12.	„	Szalatnak	„	20.	„	Kakasd
„	13.	„	Kisvaszar	„	21.	„	Szálka
„	14.	„	Alsómocsolád	„	22.	„	Grábóc
„	15.	„	Mágocs	„	23.	„	Cikó
„	16.	„	Bikal	„	24.	„	Bonyhád.
„	17.	„	Szászvár				

2084
1944

Novi alumni Seminarii.

In concursu die 6. Junii a. c. habito sequentes admissi sunt in Seminarium nostrum alumni: Tiburtius Baka, Ladislaus Bors, Franciscus Csonka pro I. a. theol.; pro V. cl.: Joannes Arnold, Stephanus Babós, Georgius Baráth, Ludovicus Baráth, Ferdinandus Bodnár, Edmundus Bereczky, Petrus Czimmer, Andreas Gommermann, Josephus Kántor, Eduardus Mim, Josephus Rajnai, Colomannus Schmeller et Josephus Varga.

2085
1944

Examina synodalia et neosacerdotum.

Statutis Synodalibus (§ 23.) conformiter examina synodalia anno currenti diebus 12. et 13., examina vero neopresbyterorum diebus 14. et 15. Septembris in aedibus Seminarii iuxta ordinem praescriptum servabuntur. Omnes igitur ad examina dicta obligatos hisce provoco, ut semet Officio Dioecesano insinuent adnotando, an ex materia integra, an vero ex parte — prout in § 23. e.) Stat. Synod. concessum est — examen synodale subire velint.

2086
1944

Personalia

Novi v-a-diaconi nominati et investiti sunt: *Stephanus Nagy* parochus Szászvárensis in distr. Mágocsensi et *Ludovicus Iselstöger* parochus Lakócsaensis in distr. Szigetvárensi. V-a-diaconi ad hon. nominati sunt: *Stephanus Papp* parochus Tamásiensis et *Josephus Botz* parochus Bátaszékensis. Munus schol. inspectoris in districu Mágocs commissum est *Paulo Sebő* v-a-diacono em., parocho Mágocsensi. Novi parochi nominati et investiti sunt: *Ludovicus Iselstöger* administrator Lakócsaensis ibidem., *Ludovicus v. Makray* praepositus t., v-a-diaconus, parochus Tolnaensis in Szekszárd civ. int.

Administratores paroeciarum constituti sunt: *Antonius Gáll* cooperator Paksensis in Püspökpuszta, *Ludovicus Kondits* catecheta Quinque-Ecclesiensis in Iregszemcse et *Josephus Arató* cooperator Tolnaensis ibidem ad interim. Administratores relevati in munere cooperatoris remansi sunt in eadem paroecia: *Franciscus Brenner* in Iregszemcse, *Paulus Püspök* et *Paulus Kovács* in Szekszárd civ. int. *Michael Piliván* administrator Püspökpusztaensis missus est cooperator ad Szakcs.

Cooperatores translati sunt: *Dr. Geysa Kovács* ad Paks, *Ladislaus Szalay* ex Abaliget ad Püspökbogád, *Carolus Tuman* e Püspökbogád ad Ozora, *Ludovicus Biró* ex Ozora ad Hercegszőllős, *Stephanus Dörnyei* ex Hercegszőllős ad Zomba, *Joannes Scheich* e Gödre ad Mozsgó.

Neomystae missi sunt: *Guilelmus Fried* ad Abaliget, *Henricus Rudasi* ad Gödre, *Petrus Ruppert* ad Himesháza, *Joannes Mott* ad Püspöknádasd, *Rudolphus Schreiber* ad Tevel, *Petrus Krug* ad Németmárok.

2087
1944

Concursus pro paroecia Tolna.

Beneficium paroeciale *Tolna* per translationem beneficiarii vacans redditum liberaeque meae collationi episcopali obnoxium, praesentibus usque ad 15. Augusti a. c. concursui publico exponitur. Sacerdotes dioecesani, in examine synodali approbati, beneficio dicto potiri anhelantes, hisce provocantur, ut recursus suos mihi inscribendos infra terminum suprafatum Officio Dioecesano substernant.

2088
1944

Délutáni szentmisék.

Az Apostoli Szentszéktől folyó évi május 19-én 1084/1944. szám alatt nyert felhatalmazás alapján a most folyó háború tartamára jelen soraimmal engedélyt adok arra, hogy azokban a plébániatemplomokban, ahol a délelőtti nagy misét légiriadó miatt nem lehetett megtartani, vasárnapokon és parancsolt ünnepnapokon (tehát az eltörölt ünnepeken nem!) a délutáni órákban (de este 8 óráig befejezve) egy szentmise mondassék.

Ez a rendelkezés semmiféle tágabb értelmezést nem enged meg, tehát ettől eltérően délutáni órákban senki sem mondhat szentmisét. Ahol ezenkívül igen fontos ok tenné szükségessé a délutáni misét, azt minden

esetben külön kell kérelmezni. Ez az ok azonban mindig csak az lehet, hogy a hívek nagyobb része vasár- és parancsolt ünnepnapokon másként nem hallgathatna szent misét.

A délután miséző pap, valamint azok a hívek, akik szentáldozásukat ezen a misén végzik, előzetesen 4 órás szentségi bőjtöt kötelesek tartani.

2089
1944

Harangbiztosítás felmondása.

Felhívom azokat a plébániavezetőket és templomigazgatókat, akiknek templomából harangot vittek el, hogy a vonatkozó biztosítást — anyagi felelősségük mellett — mielőbb mondják fel.

2090
1944

Templomi szobrok stb. beszerzése.

Az utóbbi időben ismét gyakrabban megtörtént, hogy templomi szobor vagy egyéb felszerelési tárgy beszerzéséhez és a templomban való felállításához csak akkor kértek engedélyt, mikor a jámbor adakozó az illető tárgyat már megvásárolta. A legnyomatékosabban felhívom tehát a plébániavezetők és templomigazgatók figyelmét ebben a tárgyban legutóbb 3141/1932. szám alatt kiadott körlevéli rendelkezésemre, valamint a Statuta Syn. 197-219. §-ainak előírásaira. A híveket ezekre az előírásokra gyakrabban, de legalább minden évben egyszer a szószékről is figyelmeztetni kell, a kerületi esperesek pedig lelkiismeretesen ellenőrizzék ennek megtörténtét, mert adott esetekben őket is felelőssé teszem a mulasztásból származó esetleges kellemetlenségekért.

2091
1944

KALÁSZ vezetőképző tanfolyam.

A nyári szünidő folyamán a KALÁSZ központ a bodajki és a szadai népfőiskolákon kezdő és haladó KALÁSZ vezetőképző tanfolyamokat rendez. A tanfolyamokon való részvételt az egyházmegyei tanítónők részéről a legmelegebben óhajtom. Felkérem a plébániavezetőket, hogy lehetőleg minden községből legyen résztvevő tanítónő, vagy más, legalább négy polgárit végzett leány. Főtanfelügyelői rendelet intézkedik, hogy az érdekelt tanítónők a tanfolyam időtartamára elhagyhassák állomáshelyüket.

2092
1944

Leventelelkészi jelentések.

Hivatkozással az 1556/1943. sz. körlevéli rendelkezésre figyelmeztetem a járási leventelelkészeket, hogy a helyi leventelelkészek által minden község leventecsapatáról *külön* készített és június 30-i határidővel hozzájuk, mint járási leventelelkészekhez beküldött évi jelentéseket folyó év *augusztus 1-ig* a hadtest-leventelelkészhez (Pécs-gyárvárosi plébánia) küldjék be.

A helyi leventelelkészi jelentések elkészítésének megkönnyítése céljából néhány fillérért megfelelő ürlapok kaphatók a Dunántúl nyomdában. Lehetőleg minden leventelelkész az országos rendelkezés szerint ezen ürlap felhasználásával készítse el jelentését.

2093
1944

Egyhmi Papok Missziós Egyesülete.

A Pécsegyházmegyei Papok Missziós Egyesülete 1943. évi rendes közgyűlésének kérelmére jóváhagytam az Egyesület nevének megváltoztatását a következőképen: *A Pécsegyházmegyei Papok Népmissziós Egyesülete.* Ugyanezért minden, az egyesülethez intézett levelet ezen a címen kell feladni (Pécs, Káptalan-u. 4.) A kegytárgyak, nyomtatványok megrendelése azonban további intézkedésig ezen a címen eszközlendő: *Fejes Károly* ker. tanf. pléb., pénztáros Mecsekalja.

Az egyesület tagjai által tartandó missziók alkalmával nyerhető búcsúkat és személyes kiváltságokat a Római Szentszék ismét megerősítette. Ezeket az egyesület legközelebbi közgyűlésén fogják közzétenni.

Örömmel állapítom meg, hogy a háborús évek nehézségei ellenére is az utóbbi két évben az egyesület rendes tagjai 25 helyen tartottak missziókat, legnagyobb részben kiváló eredményekkel, hellyel-közzel a hívők megkapó részvételével.

Az egyesületnek jelenleg 56 rendes működő tagja van. A pártoló tagok száma 24, akik önként vállalt évi adományaikkal járulnak a népmissziók adminisztrációjához, vagy a közvetlen segélyezéshez nélkülözhetetlen költségek fedezéséhez. A pártoló tagok a Pécsegyházmegyei Alapítványi Hivatal 38.504 számú csekklapján ezen jelzéssel szíveskedjenek beküldeni adományaikat: A Pécsegyházmegyei Papok Népmissziós Egyesülete részére.

Hogy a kérelmezett missziók megszervezhetők legyenek, a plébániavezetők szíveskedjenek az őszre tervezett missziókat már a nyár folyamán, a tavaszra tervezett missziókat pedig a tél folyamán az egyesület elnökének, *Komócsy István* praelatus-kanonoknak (Pécs, Káptalan-u. 4.) bejelenteni. Mindenesetre két hónappal a megtartani szándékolt missziók ideje előtt.

2094
1944

Anyakönyvi adatok keresése.

Hozzátartozók keresik:

Fleischer János keresztlevelét az 1812-15 körüli évekből. Szülők: F. János és Told Margit. Megtaláló 50 P jutalmat kap.

Beringer Erzsébet keresztlevelét az 1820 körüli évekből. Szülők: B. György és Platzer Katalin. Megtaláló 50 P jutalomban részesül.

Pallér Anna keresztlevelét az 1845-65 körüli évekből.

Kovács József és *Büpsi* (Büksi) *Éva* házasságlevelét az 1855-70 közötti évekből.

Studi Katalin (szül. Bodorfapusztán) keresztlevelét az 1841-47 körüli évekből. Szülők: St. János és Mátyás Anna.

Angyal Imre (Ignác) keresztlevelét az 1825 körüli évekből.

Schermann Apollónia keresztlevelét az 1835 körüli évekből.

Netö (Neto) *István* és *Hetesi Éva* keresztlevelét az 1920-40 közötti évekből, ezek házasságlevelét (év ismeretlen) és halálozási esetét.

Topics Magdolnának, T. József csizmadia és Bitner Katalin leányának a keresztlevelét kb. 1837—40-ből. Megtaláló 150 P jutalmat kap.

Tevelyácz (Devenátz) *Máriának*, T. Katalin leányának a keresztlevelét 1886—88-ból. Esetleg apja, F. Márk-Márton nevén anyakönyvezték. Állitólag Sátorhelyen született.

Kováts Györgynek és *Hanti Teréznek* a házasságlevelét. Gyermeküket, K. Annát 1868-ban keresztelték meg Nakon. Ezenkívül a házastársak keresztlevelét is. Állitólag a hercegi uradalomnál szolgáltak.

Traszt Gabriellának, T. József és Huszár Anna leányának a keresztlevelét az 1839 körüli évekből. Pécs környékéről vagy Baranya-megyéből.

Szántó Mihálynak, aki 1841-ben Némediben született és *Hatala Máriának*, aki 1849-ben Vajtán született, a házasságlevelét az 1865-74. évekből.

Henczer Jánosnak, H. János és Hirspold Magdolna fiának a keresztlevelét kb. 1840-ből.

Lindinger Máriának, L. Antal és Pap Rozália leányának a keresztlevelét kb. 1845-ből állitólag Boldogasszonyfa környékéről.

Hoffera Márton és *Turcsánszky Júlianna* házasságlevelét. Gyermekük-H. Anna 1862-ben Andocson született. Ezenkívül a házastársak keresztlevelét is.

Matusz Annna Mária keresztlevelét. Gyermeke, M. Ferenc 1856-ban született Felsőnyéken.

Kovács Antal és *Krisztián Katalin* házasságlevelét és a menyasszony keresztlevelét. Krisztián Katalin Magyarszéken halt meg 1865-ben. Születési ideje kb. 1824.

Michenbach Évának, aki Erdősmecskén 1840-ben 17 éves korában házasodott, a keresztlevelét kb. 1826-27-ből.

Élö István és *Benö Julianna* házasságlevelét az 1890 előtti évekből és a férj keresztlevelét kb. 1860-ból.

Mátai György és *Menyhart Katalin* házasságlevelét az 1860 körüli évekből és mindkettő keresztlevelét kb. 1845-50-ből.

Ujváry Mihálynak, aki 1855-ben 48-éves korában Tatán halt meg és *Tatai Erzsébetnek*, aki Császáron 1809-ben született, a házasságlevelét és a férj keresztlevelét. Első gyermekük 1832-ben még törvénytelennek született, az ötödik gyermek, aki 1847-ben Tatán született, már törvényes. Megtaláló 50 P jutalmat kap.

Varga Lajosnak, V. Vendel és Reichardt Rozália fiának a keresztlevelét kb. 1855-ből. Állitólag Iharospusztán született.

Reichardt Rozáliának, R. Ferenc és Roszkopf Teréz leányának a keresztlevelét kb. 1824-ből. Állítólag Tüskepusztán született.

Machalak Katalinnak a keresztlevelét kb. 1837-ből. Állítólag Somogyszilban született.

Magyar András és *Heffler Teréz* házasságlevelét az 1820-35. évekből.

Imrefy Márton keresztlevelét az 1848. körüli évekből: a szülők neve I. József és Vas Erzsébet.

Neszter Auguszta-nak N. Ádám és Póth Anna leányának a keresztlevelét az 1846-49. körüli évekből.

Kecskeméti Teréz keresztlevelét az 1842-44. körüli évekből.

Szalka (Szálka) *Teréz* keresztlevelét az 1830. körüli évekből, valamint *Vámos Vilmos* és *Szalka Teréz* házasságlevelét az 1850. körüli évekből. V. Mihály Pakson született 1822-ben.

Aki a keresett adatok közül valamelyiket megtalálja, mielőbb jelentse a Püspöki Irodának.

2102
1944

Nyári misézö Harkányban.

Harkány gyógyfürdőn az a pap, ki a reggeli szentmisét és délutáni litániát a fürdőkápolnában elvégzi s a felmerülő gyóntatásokat lebonyolítja, teljesen ingyenes fürdőt és a Gyógyszállóban ingyenes lakást kaphat. Aki e kedvezményt igénybevenni óhajtja, szándékát jelentse be a máriagyűdi plébánián s ugyanakkor közölje azt is, mennyi időre vállalja a kötelezettséget. Minthogy egyszerre csak egy pap részesülhet ebben a kedvezményben, az igénylőket a jelentkezés sorrendjében osztják be. A kedvezmény szeptember hó végéig áll fenn.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 10. Julii a. 1944.

† FRANCISCUS m. p.
episcopus.

A kiadásért felelős: Dr. vitéz Erdélyi Gyula, szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R. T. Pécs. A nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató

1944.

VII.

2135
1944

A magyarországi zsidók ügyében tájékoztatás.

Különböző helyekről és különböző szempontokból ismételten hangzottak el kifogások a magyarországi zsidókérdés megoldásával kapcsolatban az illetékes katolikus egyházi vezetők eljárása és magatartása ellen. A felhozott kifogások azonban teljesen alaptalanok, mert a magyar püspöki kar ebben a kérdésben is lelkiismeretesen teljesítette kötelességét és minden párt- vagy érdekszempont figyelmen kívül hagyásával a leghatározottabban síkraszállt az örök isteni törvények megtartása érdekében a nélkül, hogy a nemzeti érdekeket veszélyeztette volna.

Ennek hangsúlyozása mellett jelen soraimmal felhívom az egyházmegye Tiszt. Papságát, hogy ezen körlevél megérkezését követő vasárnapon a templomok szószékeiről az alábbi nyilatkozatot szószerinti szövegében olvassák fel:

„Serédi Jusztinián bibornok, Magyarország hercegprímása a maga és a nagyméltóságú püspöki kar nevében közli a katolikus hívekkel, hogy a zsidókra, különösen a megkeresztelkedettekre vonatkozó rendelkezések tárgyában ismételten fordult a m. kir. kormányhoz és ily irányú tárgyalásait továbbra is folytatja.“

2136
1944

Egyházi műemlékekről fényképfelvételek.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 46.371/1944. III. szám alatt közli, hogy a hazánkat érő légitámadásokra való tekintettel elrendelte a veszélyeztetett területeken lévő és megfelelően biztonságba nem helyezhető ingatlan és ingó műemlékekről műszaki és fényképfelvételek készítését. A német- és olaszországi tapasztalatok szerint ugyanis ez az egyetlen mód arra, hogy a nemzeti kincsekként tekintendő műalkotásokról elpusztulásuk esetére is használható tudományos adatok álljanak rendelkezésre, részleges pusztulásuk, vagy rongálódásuk esetén pedig a helyreállítás megbízható alapokra támaszkodhassék. A műemlékek felvételeit részben a Műemlékek Országos Bizottsága és a Magyar Nemzeti Múzeum tisztviselői, részben e célra felkért külső szakemberek készítik.

Felhívom tehát a plébániavezetőket, valamint a filiális templomok és kápolnák gondnokait, hogy a vallás- és közoktatásügyi minisztériumtól kapott igazoló irattal ellátott szakembereknek a műszaki és fényképfelvételek készítését külön esetenkinti engedély nélkül is tegyék lehetővé.

2137
1944

Önálló lelkészség Kémesen.

Az ormánysági *Kémesen* önálló lelkészséget szerveztem, melynek első lelkészévé *Kőszegi István* eddigi görcsönyi segédlelkészt neveztem ki. Az új önálló lelkészséget a vajszlói plébániából hasítottam ki és hozzátartoznak Cún, Szaporca, Tésenfa, Drávacsepely, Drávapiski és Adorjás községek a határukban lévő pusztákkal és lakott helyekkel együtt.

2138
1944

Irodalmi művek ajánlása.

A mult évi lelkipásztori konferencián elhangzott előadások gyűjteményét kiadta az A. C. országos elnöksége *A család és az ifjúság a háborúban* címen. Sok értékes gyakorlati útmutatást kíván adni a lelkipásztorkodó papságnak, ezért az érdekeltek figyelmébe ajánlom. Ára 8 P. Az összes plébániákra megküldik. A legutóbbi orsz. katolikus nagygyűlés előadásainak gyűjteménye is most jelent meg az A. C. orsz. elnöksége kiadásában. Felhívom rá az érdeklődők figyelmét. Ára 10 P.

2139
1944

Anyakönyvi adatok keresése.

Hozzátartozók keresik:
Huber József és *Vilhem Katalin* keresztlevelét és házasságlevelét. Az Ibafán 1887. ápr. 25-én született Huber Katalin szüleiről van szó.
Aki a kért adatokat megtalálja jelentse a püspöki irodának.

Kelt Pécsett, 1944. évi július hó 15-én.

† FERENC s. k.
püspök.

A kiadásért felelős: Dr. vitéz Erdélyi Gyula szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R. T. Pécs. A nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató

1944.

VIII.

2715

1944 Cum furor bellicus iam fines nostros attigerit et proxime sit, ut focos tranquillos subvertat, imo forsitan et vitam in discrimen vocet, paterna voce vos, Fratres Dilectissimi, admoneo graviterque adhortor: inter aspera tentamina nobis nefors obvenientia „Spiritum nolite extinguere." (1. Thess. 5, 19.) Spiritum — inquam — qui in vobis inhabitat per gratiam in sacro Ordine acceptam, quique operatur omnia in omnibus, ut vera mundi lumina esse valeatis. Pastores enim gregis Dei sumus constituti et non mercenarii. Estote ergo boni pastores, parati — si opus sit — etiam animam dare pro ovibus curis vestris demandatis. Bonus pastor videns lupum venientem sive quodcumque periculum ovibus imminens, non trepidat et non fugit. (Jo. 10, 11—13.) Estote quisque in suo loco petra solidissima, fixi et firmissime „superaedificati . . . ipso summo angulari lapide Christo Iesu." (Eph. 2, 20.) Haec ipsa soliditas animi fundamentum habeat fidem nostram: „Scio cui credidi" (2. Tim. 1, 12.), quae quidem fides nutriatur Sacrificio eucharistico cotidie devote oblato, iugi oratione ardenti animo effusa, atque ieiuniis abstinentiisque ultro susceptis. Etenim verbo et opere expiemus oportet divinam Iustitiam, cuius indignatio merito nos afficit. Quidquid sive loquendo sive operando egeritis, nunquam non scitote vos esse salem terrae, per quos condiendi sint quodammodo populi. (S. Augustinus). Estote bonus Christi odor, solamen miseris, refugium persecutis, fortitudo desperatis, firmamentum anxiis, praesidium innocentibus, munimen titubantibus, robur fidelibus, uno verbo firmum exemplar populo Dei, qui in vobis aspiciat et ediscat in gravissimis tribulationibus quoque modum rectum se gerendi. Sin autem Deus misericors dignos nos inveniat, quibus palmam gloriosae in sacro certamine mortis donet, aequo animo laeti occurramus obviam angelo eius, qui nobis coronam immarcescibilem reportabit.

Monita Praesulis ad clerum.

Ipse vero paterno cum amoris sensu me coniungo omnibus curis, angustiis, afflictationibus, laboribus et orationibus vestris et si tempore probationum id necessitas postulet, etiam mediis, praeceptis et institutionibus extraordinariis vobis succurram.

2716

1944 Diebus 12. et 13. Septembris a. c. examina synodalia subierant et approbati sunt: *Josephus Gyenis, Josephus Horváth jun., Joannes Hidasi, Stephanus Lócsi, Josephus Müller, Ludovicus Reisz, Josephus Régert* — cui etiam praemium Królianum adiudicatum est — et *Sigismundus Wagner.*

Examina synodalia.

2717
1944

Pensio. *Ferdinandus Haug* parochus Erdősmecskensis ad propositum commissionis rebus pensionis instituendis praefectae, accedente Capitulo nostro Cathedrali, erga preces proprias pensione donatus est.

2718
1944

Obitus confratrum. Dum mors inexorabilis in toto orbe bello cruciato terrarum singulis diebus millenos e vivis eripiat, etiam almam nostram dioecesim multiplici luctu afficit. Dilectos plangimus fratres, qui omnes gravi et diuturna, at patienter tolerata infirmitate confracti, sacramentisque moribundorum pie refecti ad aeternam evolarunt hereditatem.

Die 24. Martii a. c. in Domino obiit *Julius Szommer*, qui anno 1870. natus et anno 1893. sacerdos ordinatus post decennium in munere cooperatoris peractum anno 1902. parochus factus est in Grábóc, quam paroeciam usque ad annum 1936. — ubi deficientibus oculis rudedonari coactus est — bonus pastor administraverat.

Die 29. Julii a. c. placide obdormivit *Árpádus Pelz*, qui anno 1869. natus et anno 1892. sacerdos factus quinque annos munere cooperatoris functus est, mox ab anno 1897. paroecias administraverat Szakadát, ab anno 1918. Sumony, ab anno 1919. Hosszuhetény, ubique facultate praesertim oratoria praeeminens. Per decennium (1926—1936) etiam officium v-a-diaconi districtus Pécsvárad egit. Ab anno 1940. infirmus pensione donatus vixit.

Die 1. Augusti a. c. in flore aetatis animam candidam Creatori reddidit *Georgius Gerlai*, qui anno 1909. natus et anno 1935. sacerdotio initiatus diversis in locis zelosus cooperator laborabat, at cum eius infirmitas pede amputato in dies magis invaluisset, mala eidem obvenientia exemplari patientia tolerans promereri studuit.

Die 19. Augusti a. c. pie decessit *Joannes Martinkovics*, qui anno 1888. natus et anno 1911. ad sacerdotium evectus post sexennium in munere cooperatoris exactum parochum egit ab anno 1917. in Marijanci, ab anno 1924. in Bogdása, ab anno 1937. in Lakócsa, quibus in paroeciis dilectum se animarum pastorem optimumque confratrem exhibuit. Ab anno 1929. conscientiosus scholarum inspector et ab anno 1939. v-a-diaconus districtus Szigetvár laudabiliter adlaborabat, donec anno 1943. infirmitate ingravescenti coactus in quietem recessit.

Die 28. eiusdem mensis Augusti mundana reliquit *Ludovicus Kiss*, qui anno 1874. natus et anno 1897. ad sacerdotium promotus ab anno 1906. succentor Ecclesiae Cathedralis, annis 1913—1926. parochus in Dunaszekcső, annis 1926—1938. in Szekszárd civ. int., interdum ab anno 1920. inspector scholarum et ab anno 1926. v-a-diaconus districtus Mohácsensis et deinceps Szekszárdensis virtutibus sacerdotalibus excellens operabatur. Anno 1938. canonicus actualis Ecclesiae Cathedralis factus, praeprimis hospitalitate ac caritate erga Deum et proximum, praesertim erga pauperes praefulsit. In praemium meritorum anno 1927. abbas t. de Ko-

ronczó, anno 1930. consiliarius supr. gubernii regnic. hung. nominatus est et annis 1931—1942. membrum erat electum Senatus regnic. hung. In omnibus suis muneribus adimplendis erat semper conscientiosissimus, cuius memoria in benedictione est.

Animas denatorum confratrum piis omnium precibus triumque Sacrorum praescriptorum suffragiis enixe commendo.

2719
1944

Personalia.

Julius Lajos canonicus, constitutus est praeses commissionis rebus pensionis sacerdotum instituendis praefectae. Novus parochus nominatus et investitus est *Josephus Bok* v-a-diaconus, parochus Németbólyensis in Tolna. Administratores paroeciarum ad interim facti sunt: *Josephus Müller* iun. vicarius Erdősmecskensis ibidem et *Sebastianus Elm* cooperator Németbólyensis ibidem. *Jacobus Müller* cooperator Zombaensis missus est vicarius ad Püspökszenterzsébet. *Stephanus Szirt* cooperator in Mecsekalja nominatus est catecheta in scholis elem. status Quinque-Eccl. *Josephus Arató* administrator Tolnaensis relictus est cooperator ibidem.

Cooperatores translati sunt: *Joannes Albert* e Cikó ad Bonyhád, *Stephanus Dér* e Nagydorog ad Mohács civ. int., *Ladislaus Lovas* e Beremend ad Nagydorog, *Josephus Gál* e Kővágószőllős ad Báta, *Franciscus Kaufmann* e Püspökszenterzsébet ad Lánycsók, *Andreas Dévényi* e Lánycsók ad Dunaszekcső, *Ludovicus Reisz* e Dunaszekcső ad Mecsekalja-Rácváros, *Sigismundus Wagner* e Püspöklak ad Pécsvárad, *Joannes Mott* e Püspöknádasd ad Püspöklak, *dr. Ladislaus Hegyi* e Dunaföldvár civ. int. ad Nagynyárád, *Julius J. Horváth* e Nagynyárád ad Dunaföldvár civ. int., *Josephus Tóth* e Decs ad Bogdása, *Ladislaus Németh* e Döbrököz ad Sásd, *Josephus Horváth* sen. e Sásd ad Döbrököz, *Josephus Horváth* iun. e Bakóca ad Decs, *Georgius Megyesi* e Bogdása ad Bakóca et *Elias Romvári* neomysta ad Cikó.

2720
1944

Concursus pro paroeciis Németbóly et Erdősmecske.

Beneficia paroecialia *Németbóly et Erdősmecske* per translationem et rudedonationem pastorum vacantia reddita, primum patronatui Cels. Principis D. Ferdinandi a Montenuovo, alterum Fundi R. Scientiarum Universitatis obnoxium, praesentibus concursui publico usque ad 31. Octobris a. c. duratur o exponuntur. Sacerdotes dioecesani dictas paroecias assequi cupientes — dummodo secus idonei et in examine synodali sint approbati — velint suos ecu rsus respectivo Patrono inscribendos intra praefatum terminum Curiae repiscopali submittere. Recursus pro Erdősmecske tymbro legali providendi sunt.

2721
1944

Koronai tételek dolgozatainak birálata.

A mult évi tavaszi és őszi koronai tételek dolgozatait felülvizsgáltatta m és a szaktanár bírálatából örömmel értesültem arról, hogy a dolgozatok általába n véve jól sikerültek, a tételek megértéséről és gondos megfontolásáról, valami nt

a forrásanyag megfelelő felhasználásáról tesznek tanuságot. Az előfordult hibákra a szaktanár, a dolgozatokra rávezetett megjegyzéseivel, felhívta az illetők figyelmét. A dolgozatokat az esperesi hivatalok utján kiküldtem kidolgozóiknak. Legsikerültebbek a tavasziak közül: Dr. Cserháti József, Horváth József, Sümegi Kálmán, az ősziek közül pedig: Hidasi János, Kovács Pál és Reisz Lajos dolgozatai.

2722
1944

Önálló lelkészség Vasason.

Vasas községet a hozzátartozó bányateleppel együtt az összes érdekeltek meghallgatása után kánonilag elválasztottam a hirdi plébániától és önálló lelkészséggé szerveztem. Az új önálló lelkészség első lelkészévé egyidejűleg *Kosztolányi Pál* ottani helyi káplánt neveztem ki.

2723
1944

Együttes kezelésben levő egyházi adók és párbérek kifizetése.

A m. kir. Belügyminiszter Úrnak az együttes kezelésben lévő egyházi adók és párbérek kifizetése tárgyában 41800/1944. sz. alatt közölt rendelkezését tájékoztatásul közlöm:

„Valamennyi vármegye alispánjának és a közigazgatási kirendeltségek vezetőinek — Székhelyeiken. — Adott esetben előadott kérelem folytán felmerült az a kérdés, hogy az együttes adókezelésbe bevont párbérjárandóságokat (egyházi adókat) a községek a fizetésre kötelezettek által teljesített befizetésektől függetlenül havi részletekben az igényjogosultaknak kifizethessék-e. Értesítem Alispán (kirendeltségi Vezető) Urat, hogy a m. kir. Pénzügyminiszter Úrral egyetértve — figyelemmel a 600/1927. P. M. sz. hivatalos összeállítás 37. §-ához fűzött utasításban foglaltakra — az alább felsorolt feltételek fennállása esetén hozzájárulok ahhoz, hogy az együttes adókezelésbe bevont párbérjárandóságokat (egyházi adókat) a községek az előírásra teljesített befizetésektől függetlenül az igényjogosultaknak havi részletekben fizethessék. A szóbanlevő kifizetéseknek csak akkor és addig lehet helye ha *a)* a község kedvező háztartási helyzetben van és saját szükségleteit mindennemű fennakadás nélkül fedezni képes, *b)* az együttes adókezelésbe bevont köztartozások behajtási eredménye általában kedvezően alakul, vagyis az évi előírás aránylagosan befolyik, *c)* ha a község államsegélyben nem részesül. Budapest, 1944. évi junius 23-án. A miniszter rendeletéből: dr. Sótonyi s. k. miniszteri tanácsos.“

2724
1944

Haldoklókat segítő Szent József egyesület.

Felhívom T. Papságom figyelmét a *Szent József haláláról nevezett haldoklókat segítő egyesület*-re, melynek célja a napi kb. 200.000 haldokló felebarátunknak a boldog halál kegyelmét kiesdeni. Sok ember készületlenül hal meg és azért nagyon nagy a veszély, hogy örökre elkárhoznak. Gondoljunk csak most a háború borzalmaira, amikor naponta ezeren és

ezeren pusztulnak el a halál óráján teljesen magukra hagyatva. Hogy fognak ezek üdvözülni? Ennek a jámbor egyesületnek épen az a célja, hogy a papság és a jámbor hívek figyelmét ráirányítsa ezekre a haldoklókra, hogy eszdjék ki számukra a boldog halál kegyelmét és az örök üdvösséget. Az egyesület csak azt kívánja a tagoktól, hogy naponta reggel és este elmondjanak egy fohászt a napi haldoklókért. Ajánlja azonban, hogy tőlünk telhetőleg többet is tegyünk értük, de ez nem kötelező, hanem csak ajánlatos.

Beiratkozni lehet: Jung Benedek bencés plébános országos igazgatónál, Győrszentmárton és P. Katona Sándor jezsuita atyánál Nagykapornak (Zala m.). A beiratkozás úgy történik, hogy beküldjük a nevünket és állásunk, lakóhelyünk megnevezését, de bárki többeket is beirathat ilyen módon; azután 1—1 személy után küldjünk be 2—3 P-t beiratási díjként. (Aki nagyon szegény, kevesebbet is küldhet. pl. 1 P-t, avagy semmit sem; viszont aki tehetősebb, küldhet be többet is, hogy a hiány így legyen kiegyenlítve.) A befolyt összeg egy része a római központba megy, másik része a nyomtatványok és a postaköltségek fedezésére szolgál. Kisebb összeget levélbélyegben is lehet beküldeni a jelentkezéssel együtt. Az igazgató, h. igazgató megküldi azután a fölvételi lapokat az illetőknek. A papság oly módon is eleget tehet ennek a kötelezettségnek, ha évente legalább egy szentmisét ajánl fel a haldoklókért, csak jelezzük mindezt az igazgatóknak.

2725
1944

Papi lelkigyakorlatok.

Az idei szünidő folyamán tartott első közös lelkigyakorlaton résztvettek: Ágoston János, Barcza Tivadar, Bíró Lajos, Bosnyák Mihály, Bőbel János, Csányi Imre, Csordás Kálmán, Cseh Ferenc, Erdélyi Lajos, Ferkov Mihály, Gebauer Miklós dr., Gergye Győző dr., Hal Pál, Hidasi János, id. Horváth József, Jakab Béla dr., Laczfy Emil, Masson Lipót, Mayer Ferenc, Mózes András, Patton János dr., Perr Viktor, Pohly János, Rónaky László, Sarlós György, Stumpf Jakab, Sudár Imre, Szirt István és Várkonyi János.

A második lelkigyakorlat résztvevői: Búcz Emil, Dévényi Endre, Domosvay Lajos, Fridrik Géza, Fröschl Gáspár, Fürész József, Gáll Antal, Gere Gábor dr., Hemrich Ferenc, Iványi János dr., Jurányi György dr., Kanizsai Vendel, Kaufmann Ferenc, Klein Tivadar, Kovács Pál, Nagy Ferenc dr., Piliván Mihály, Reinhardt György, Somorjai István, Trinn János, Wagner Zsigmond.

2726
1944

Szent olajok ügye.

A háborús nehézségek miatt a folyó évben a nagycsütörtökön előírt olajszentelést nem tudtam elvégezni. A római Szentszék külön engedélye alapján az előző évi szent olajokat gondosan megőriztettem s ahol erre

szükség van, időközben is kérhetnek belőle a székesegyházi sekrestyeigazgatótól. Kilátás van arra, hogy a közeljövőben rendkívüli időben is végezhetek olajszentelést, de mivel csak jóval kevesebb olaj áll rendelkezésre a szokott mennyiségnél és a mult évről maradt szent olaj sem sok, különös nyomatékkal felhívom a plébániavezetőket, hogy a szent olajokat mindenütt a legnagyobb takarékossággal osszák be, nehogy a szentségek kiszolgáltatásánál nehézségek merüljenek föl. Arra sincs ugyanis sok kilátás, hogy a jövő nagycsütörtökön lehessen olajszentelés.

2727
1944

Intenciók kaphatók.

A püspöki irodában ismét nagyobb mennyiségben állnak rendelkezésre elvégzendő szentmise-intenciók. (á 2 P.) Akik ilyenek végzésére vállalkoznak, jelentsék ezen szándékukat.

2728
1944

Anyakönyvi adatok keresése.

Hozzátartozók keresik:

Szieber József keresztlevelét. Nevezett 1866. április 15-én második feleségével Molnár Annával Hetényben kötött házasságot, amikor 46 éves volt. Szülei: Sz. György és Neymeier Magdolna.

Csányi Sándor és *Takács Katalin* keresztlevelét és házasságlevelét. Körülbelül 1855-60 körül köthettek házasságot. Tolna-megyéből származnak.

Werner Boldizsár és *Csáky Anna* keresztlevelét és házasságlevelét. Nevezettek 1830. körül születhettek. 1864-ben Véménden éltek mint házastársak.

Veczkó Alajos és *Farkas Rozália* keresztlevelét és házasságlevelét az 1808-80. évek közötti időből. Nevezettek Esterházy uradalmi alkalmazottak családjából származnak.

Herger Magdolnának és *Schrodt János*-nak a házasságlevelét kb. 1845-55-ből Mága környékéről és a menyasszonynak, aki Schrodt J. második felesége lett, a keresztlevelét az 1830-40. körüli évekből Bonyhád vidékéről.

Feldheim (Feldhaim) *Jakab* keresztlevelét az 1834-45. évekből.

Aki valamelyik adatot megtalálja, mielőbb jelentse a Püspöki Irodának.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 14. Septembris a. 1944.

† FRANCISCUS m. p.
episcopus.

A kiadásért felelős: Dr. vitéz Erdélyi Gyula, szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R. T. Pécs. A nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató

1944.

IX.

2849
1944

Felajánlás és engesztelés október 8-án.

Az a súlyos megpróbáltatás, amely napról-napra jobban közeledik felénk és amely ismét annyi veszedelemmel fenyegeti ezeréves Hazánkat, szent kötelességünkké teszi, hogy minden eddigi imádságunknál nagyobb buzgósággal forduljunk oda, ahonnan egyedül várhatunk hathatós segítséget szorongattatásunkban: az Isteni Üdvözítő Szentséges Szívéhez és mennyei szent Pártfogónkhoz, a Boldogságos Szűzhöz.

Ezért jelen soraimmal elrendelem, hogy október 8-án, vasárnapon a Magyarok Nagyasszonya tiszteletére az egyházmegye valamennyi templomában Szentség-kitétellel kapcsolatos délutáni ájtatosság tartassék, amelyen a bűnbánatról és az engesztelésről, valamint a Gondviselő Istenbe vetett bizalomról szóljon a szentbeszéd és az imádság. A Jézus Szívéről szóló litánia elmondása után pedig ajánljuk fel magyar Hazánkat Jézus és Szűz Mária Szent Szívének. Végül imádkozzunk Hazánkért, az igazságos békéért, élet-halál harcot vívó katonáinkért és ezek hozzátartozóiért. Ahol lehetséges, ezt az ájtatosságot — a felajánlás kivételével — október 6. és 7. napjain is végezzék el. Az Actio Catholica központi irodája valamennyi plébánia részére elküldi az erre az alkalomra készített beszédvázlatot és Jézus Szentséges Szíve tiszteletére az engesztelő ájtatosság szövegét.

2850
1944

Harcoló katonáinkról megemlékezés.

Ezekben a sorsdöntő időkben főpásztori kötelességet teljesítek, mikor szeretettel kérem mindazokat a világi és szerzetes papokat, akik joghatósági területemen a hívőkhöz szólnak, hogy szentbeszédeikben ezután még gyakrabban emlékezzenek meg hős katonáinkról, akik szinte emberfeletti harcokban országunkkal együtt bennünket a legsúlyosabb áldozatok árán is védelmeznek. Hirdessék a szószékről ezekkel a hős és önfeláldozó fiainkkal való lelki egység szükségességét és a hívekkel együtt imádkozzanak érettük, hogy Isten oltalmazza őket, amint ők oltalmazzák a hazát és védelmeznek bennünket. De arra is figyelmeztessék azokat a híveket, akik itthon maradtak, hogy necsak imádkozzanak, hanem a bűnös kicsapongások kerülésén túl a mai komoly időkbe semmiképen nem illő mulatozásoknak és zajoskodásoknak teljes mellőzésével, továbbá a keresztény egyszerűség és vezeklés gyakorlásával is iparkodjanak hős katonáink áldozatos munkájába bekapcsolódni, valamint az irgalmas Isten segítségét országunkra és mindnyájunkra leesdeni.

2851

Bona Judaeorum minime acquirenda.

1944 Cum multi Iudaei bonis suis spoliati sint, occasiones adhibentur eadem bona sive mobilia sive immobilia acquirendi. Serio igitur praecipimus, ut ecclesiastici talia bona neque sibi neque communitatibus ecclesiasticis ullo modo acquirere studeant. In dubiis ad Ordinariatum est recurrendum.

2852

Hiányos anyakönyvi ürlapok használata.

1944 Ismételten előfordult, hogy egyes plébániák az egyházmegyei hatóságnak, illetve más egyházi és világi hatóságnak hivatalos használatra olyan negyedíves ürlapra kiállított anyakönyvi kivonatokat küldtek meg, amelyek nem tüntették fel az anyakönyvben található összes adatokat. Ezeknek a hiányos és így szabálytalan kivonatoknak hivatalos célra való kiállítását, illetve ezeknek az ürlapoknak használatát ezennel megtiltom.

Ezzel kapcsolatban ismételten figyelmeztetem a plébániavezetőket, hogy az egyházmegyei hatósághoz intézett felterjesztéseket most sem szabad negyedíven, vagy az u. n. normál nagyságú papírnál kisebb alakú levélen készíteni, mert a püspöki iroda az ilyen felterjesztéseket elintézés nélkül visszaküldi.

2853

Pénzbeli alapítványok nem fogadhatók el.

1944 A jelenlegi rendkívüli viszonyokra való tekintettel jelen soraimmal úgy intézkedem, hogy további rendelkezésig kegyes alapítványok céljára készpénztőke nem fogadható el, tehát alapítványi célokra a hívek legfeljebb csak megfelelő értékű ingatlant ajánlhatnak fel.

2854

Mentsük meg... Hazánkat engeszteléssel című röplap ajánlása.

1944 A Magyar Katolikus Főiskolai Diákszövetség kiadásában nemrég jelent meg „Mentsük meg... Hazánkat engeszteléssel" című röpirat, mely röviden, világosan és alapos fogalmazásban ismerteti az engesztelés célját és módját. A röpiratból mutatványszámot mellékelek. Megrendelhető vitéz Köllei György címén, Budapest, XI., Horthy Miklós-út 25. Egy-egy tizezres csomag ára 320 P, 100 drb. 5 P, 1000 drb. 40 P.

2855

Anyakönyvi adatok keresése.

1944 Hozzátartozók keresik:

Mayer Mátyás és *Szibilla Magdolna* keresztlevelét és házasságlevelét az 1859. előtti évekből. 1859-ben Ellenden laktak. Aki az adatokat megtalálja, mielőbb jelentse a Püspöki Irodának.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 28. Septembris a. 1944.

† FRANCISCUS m. p.
episcopus.

A kiadásért felelős: Dr. vitéz Erdélyi Gyula, szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és NyomdaR. T. Pécs. A nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató

1944.

X.

3065
1944

Figyelmeztetés a lelkipásztorkodó papságnak.

Amikor szeretett hazánk és nemzetünk nehéz megpróbáltatása közepette aggódó lélekkel figyeljük a súlyos történelmi eseményeket, folyó évi VIII. számú körlevelemben 2715/1944. szám alatt közzétett intelmem kiegészítéseképen külön is felhívom *a lelkipásztorok* (plébánosok, plébániavezetők és káplánok) figyelmét arra, hogy tételes isteni és egyházi törvények alapján, minden körülmények között *kötelesek híveik között maradni*, tehát állomáshelyüket kifejezett vagy észszerűen feltételezett engedélyem nélkül semmiképpen sem hagyhatják el, bármilyen veszélyessé válnék is a helyzet. Még életünk veszélyeztetése árán is ki kell tartanunk szent küldetésünk helyén, miként ezt súlyos járványos betegségek idején természetesnek tartjuk. A lelkipásztor csak akkor távozhat el helyéről, amikor összes hívei is kényszerülnek máshova költözni eddigi lakóhelyükről.

3066
1944

Püspöki biztosok kinevezése.

Arra az esetre, ha a háborus események következtében az egyházmegye székhelyével a közlekedés (vasut, posta. táviró és távbeszélő összeköttetés) bármi okból lehetetlenné válnék, a székvárosomtól távolabb eső területek élére *ideiglenes jelleggel és csak a jelen rendkivüli idők tartamára, vagyis további intézkedésig a vicarius generalis jogkörével kinevezem a következő püspöki biztosokat:*

A délbaranyai apostoli kormányzóság (baranyavári és dárdai esperesi kerületek) *élére*: *Klein Tivadar* tb. kanonok, pélmonostori esperes-plébánost.

Az egyházmegye északi részére: Cserti István pápai tb. kamarás, ozorai esperes-plébánost, akinek felhatalmazása azokra az esperesi kerületekre, illetve plébániákra terjed ki, amelyek székvárosommal esetleg semmi módon nem tudnak érintkezni.

Az így kinevezett püspöki biztosok jogköre, mint fentebb jeleztem, a vicarius generalis jogkörével azonos, tehát nem intézhetnek olyan ügyeket,

amelyekhez az egyházi törvénykönyv a vicarius generalis számára speciale mandatumot kiván. Továbbá nem intézhetik az egyházkormányzati személyi ügyeket sem, de sürgős szükség esetén ideiglenes adminisztrátorokat, vikáriusokat, káplánokat kinevezhetnek, illetve áthelyezhetnek. Külön felhatalmazást adok nekik cum iure subdelegandi az apostatáknak az excommunicatio alól való feloldozására és az Egyházba való visszavételére.

A püspöki biztosok kinevezésével csak a sürgős, vagy kisebb jelentőségű ügyek gyorsabb elintézését kívánom lehetővé tenni. Ha tehát valaki az esetleg fennálló nehézségek ellenére is módot talál arra, hogy közvetlenül az egyházmegyei hatósághoz forduljon, ezt magától értetődően mindenkor megteheti.

Pécsi általános püspöki helynököm joghatósága természetesen továbbra is csorbítatlanul fennáll az egész egyházmegye és az apostoli kormányzóság egész területére.

A püspöki biztosok az általuk elintézett ügyekről vezessenek külön iktatókönyvet s az idevonatkozó összes iratokat lehetőleg havonkint juttassák Pécsre a püspöki levéltárban való elhelyezés céljából, és intézkedéseikről időnkint tegyenek jelentést.

3067
1944

Menekültek támogatása.

A háború borzalmainak nap-nap után megújuló szomorú látványa a kibombázott és otthonaikat elhagyni kényszerült menekülő testvéreink hozzánk érkező tömege. Hogy velük szemben szent kötelességeink vannak, azt nem kell külön hangsúlyoznom. Kössük csokorba most a tevékeny keresztény felebaráti szeretet és a hagyományos magyar vendégszeretet erényeit és minden tőlünk telhető eszközzel siessünk segítségükre azoknak, akik úgyszólván mindenüket elvesztették és reménytelenül néznek a kilátástalannak látszó jövő elé. Buzdítsuk híveinket, hogy gyámolítsák a szegény menekülteket szíves jó szóval, vígasztalással, élelmiszerekkel, ruhával, esetleg pénzadományokkal, ki-ki tehetsége szerint.

A lelkipásztorok különös gondot fordítsanak a plébániájuk területén megállapodott menekültek lelki gondozására és mindent kövessenek el, hogy sanyarú helyzetüket legalább némiképen feledtessék velük. Szerető gondoskodásunkkal és áldozatos lelkületünkkel igyekezzünk meghálálni, hogy a Gondviselés eddig megőrzött bennünket a hasonló veszedelmektől és így törekedjünk kiérdemelni azt, hogy a jövőben is elkerülhessük azokat.

3068
1944

Obitus Geysae Ujváry.

Die 21. Octobris a. c. placide in Domino obdormivit *Geysa Ujváry* v-a-diaconus em., parochus Egerágensis, qui anno 1862. natus et anno 1885. sacerdos ordinatus per decennium variis in locis munere cooperato-

ris, deinde parochi fungebatur ab anno 1895. in Bikal, ab anno 1900. in Szabadszentkirály, ab anno 1918. in Egerág, ubique rara agilitate, iugi studio pastorali ac hospitalitate laudabili coruscans. Multa fecit ad utilitatem fidelium tam spiritualem quam temporalem. Annis 1929-36. v-a-diaconum egit districtus Németbóly. Sacramentis pie munitus obiit.

Animam denati confratris piis ad aram precibus triumque Sacrorum suffragiis praescriptorum singulis sacerdotibus enixe commendo.

3069
1944

Concursus pro paroecia Egerág.

Beneficium paroeciale *Egerág* per mortem proprii pastoris vacans redditum et patronatui Incl. Dominii Üszögensis obnoxium, hisce concursui publico usque ad 8. Decembris a. c. duraturo exponitur. Sacerdotes dioecesani dictam paroeciam assequi cupientes — dummodo in examine synodali sint approbati — praesentibus provocantur, ut recursus suos Patrono supralaudato inscribendos velint intra praefatum terminum Curiae dioecesanae submittere.

3070
1944

Personalia.

Munus vicearchidiaconi in districtu Németbólyensi commissum est *Petro Mayerhof* inspectori schol. em., parocho Szajkensi. Novi parochi nominati et investiti sunt *Josephus Bok* v-a-diaconus em., parochus Tolnaensis in Németbóly et *Joannes Várkonyi* consiliarius eppalis, director spiritualis Seminarii in Tolna. *Eleutherius Marycz* cooperator Szigetvárensis missus est cooperator expositus et docens ad Szedres-Pusztaapáti. *Franciscus Kaufmann* subsidiarius in Lánycsók nominatus est vicarius in spiritualibus ibidem. *F. Sebastianus Elm* administrator in Németbóly remansit cooperator ibidem. *Georgius Ferkov* cooperator et *Stephanus Nécsey* subsidiarius in Egerág facti sunt administratores ad interim ibidem.

3071
1944

Rendkívüli előleg utalványozása.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úr 21.011/1944. I. ü. o. számú rendeletével az államsegélyt élvező lelkészek és segédlelkészek részére rendkívüli fizetési előleget utalványozott, melyet a Pécsegyházmegyei Alapítványi Hivatal már szét is küldött az érdekelteknek. Az előleg 1945. évi január hó 1. napjától kerül levonásba, eziránt azonban később történik intézkedés.

A rendkívüli előleg az önálló lelkészeknél áll az 1944. szeptember hó 1-én részükre tényleg kiutalt havi kongrua és annak 32 %-os pótléka, valamint a havi korpótlék fele összegéből, továbbá a havi családi pótlék négyszereséből. A segédlelkészek előleg-összege 100 P, amely összeg azon

segédlelkészeknél, akik helyi jövedelemmel rendelkeznek, annak egy havi összegével csökkentendő volt.

3072
1944

Lelkészek és tanerők bevonása a népművelésbe.

Az iskolánkívüli népművelés fokozott feladatai miatt kívánatos, hogy a lelkészek, hitoktatók, tanárok és tanítók mentől hathatósabban vegyenek részt a népművelési tevékenységben. A vallás- és közoktatásügyi minszter úr megkeresésére külön is felhivom a hatóságom alá tartozó lelkészeket, hitoktatókat, tanárokat és tanítókat, hogy minél teljesebben igyekezzenek részt venni az iskolánkívüli népművelési munkában (előadások vállalása, tanfolyamok szervezése, tanulmányutak rendezése, stb,) és evégből törekedjenek együttműködni a th. Iskolánkívüli Népművelési Bizottsággal és annak helyi szerveivel.

3073
1944

Anyakönyvi adatok keresése.

Hozzátartozók keresik:

Kretek János és *Sabóczi Anna* keresztlevelét vagy halottlevelüket. Kb. 1890-96 körül haltak meg.

Paller Annának a keresztlevelét kb. 1860-ból Rácmecske környékéről; valamint az ő anyjának keresztlevelét is.

Aki valamelyik adatot megtalálja, mielőbb jelentse ezt a Püspöki Irodának.

Datum Quinque-Ecclesiis, die 24. Octobris a. 1944.

† FRANCISCUS m. p.
episcopus.

3106
1944

Felhívás a hittanárokhoz és hitoktatókhoz.

Az iskolai oktatás ideiglenes szüneteltetéséről kiadott legújabb miniszteri rendelettel kapcsolatban úgy intézkedem, hogy a hittanárok és hitoktatók nem hagyhatják el állomáshelyüket, hacsak egyes esetekben külön egyházhatósági rendelkezést nem kapnak, hanem az illetékes plébános irányítása mellett ez alatt az idő alatt kötelesek lesznek bekapcsolódni a lelkipásztori munkába. Legyen gondjuk első sorban tanítványaik további lelki nevelésére, vegyenek részt a leventék valláserkölcsi oktatásában, a hadigondozottak gyámolításában és általában minden olyan lelkipásztori munkában, amellyel az illetékes plébános őket megbízza.

A kiadásért felelős: Dr. vitéz Erdélyi Gyula. szentszéki jegyző, Pécs.

Dunántúl Pécsi Egyetemi Könyvkiadó és Nyomda R. T. Pécs. A nyomdáért felelős: Mészáros József igazgató